

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2.40 "
 Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
 Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Deák Ferenc Nr. 20
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu să inape-
 lază.

„Nu din partea aceea...”

Arad, 25 Noemvrie.

Cunoscutul preot rus G. Petrov, din vicinie cărui au apărut și în românește câteva, ne arată într-o scurtă povestire a sa, care poartă titlul pus în fruntea acestui articol, străduințele spre bine ale unui episcop aruncat de soartă în mijlocul unui popor rămas în întunec și condus de preoți urgisiți și fără nici un ideal. Tînărul episcop, plin de dragoste pentru Christos și pentru poporul înapoiat, se pune la lucru cu toată energia sa tinerească. Își caută informații despre starea poporului, despre activitatea și neactivitatea preoțimeii, despre stadiul în care se află viața bisericiască sub raporturile — și, după ce știe despre unele dintre acestea ceea ce crede că trebuie, pune la sanarea relelor. Ia măsuri amănunțite pentru înaintarea lucrurilor; dă ordine severe preoțimeii să predice și să raporteze în fiecare an de două ori despre ce a făcut, cu cuvântul și cu faptele, pentru emanciparea sufletelor celor mulți și întunecați, îndurează pe protopopi să cerceteze și să raporteze — dă circulări peste circulări care lămurește fel de fel de chestiuni și mântuitoare, convins în sufletul lui că măsurile acestea vor aduce cele mai bune rezultate.

După un timp oare-care entuziastul episcop care a sămănat din belșug, iese să-și arate rodul ostenețelor. Și ce găsește? Lucrurile sunt tot ca mai înainte: doar arhiepiscopalele parohiale sunt mai bogate — cuprind un număr mai mare de circulări. Ni-

meni nu s'a mișcat; nimeni nu s'a pătruns de idealismul noului episcop, care cade pradă celei mai crude decepțiuni. Din întâmplare se găsește un preot, care să-și spună preasfințitului că „nu din partea aceea” poate să vină o îndreptare a sufletelor, singura care poate aduce și o îndreptare a lucrurilor. Nu prin circulări sepreface o stare de lucruri, ci prin coborîrea în mijlocul maselor întunecate a sufletelor vii, cari să propage ele căldura și lumina pe care o circulară scrisă n'o poate da.

Tînărul episcop înțelege, că „datoria de episcop” nu se resumă în publicarea de cât mai multe și mai frumoase circulări, ci în coborîrea în sinul celor dornici de o altă viață pe care, dacă nu prin altceva, dar prin suferințele lor o merită.

In Nr. 118 al „Telegrafului Român” se publică o circulară a I. P. S. Sale mitropolit Ioan Mețianu în chestia cursurilor de analfabeți. Înaltul prelat constată fenomenul întristător și cunoscut de toți că, în sânul poporului nostru e un procent îngrozitor de neștiutori de carte și că toate încercările de până acum de a-i învăța carte, au avut rezultate nemulțumitoare. Constatând acestea I. P. S. se simte îndemnat a „îndatoru” pe preoți și pe învățători să „reînceapă cu puteri nouă, instruirea gratuită în cetire și scriere a tuturor poporenilor, cari n'ar ști ceti și scrie”. I. P. S. Sa obligă prin aceasta pe toți preoții și învățătorii din arhidieceză „să învețe, în dar” fără nici o plată, a ceti și scrie, pe toți cei ce n'or ști carte”. E o poruncă aceasta, care s'a luat în urma experienței că preoții și învățătorii, cari până acum au fost nu-

mai îndemnați nu și îndatorați de a ținea cursuri pentru analfabeți, n'au făcut aproape nimic pentru însemnata cauză a micșorării numărului enorm de analfabeți. Nu știm exact câți preoți și învățători din arhidieceză, vor fi instruați adulți, din raportul pe care l'a publicat „Asociațiunea”, știm însă că abia în 20 de sate (din 2981) s'au ținut astfel de cursuri, și că în ele au învățat scrisul și cetitul abia vr'o 300 de inși.

E rușinos de mare numărul analfabeților noștri, și rușinos de mic numărul celor cari au învățat carte în cursurile de analfabeți, inițiate de câțiva ani încoace. Ar trebui să ne fie grozav de rușine, mai ales când vedem ce fac alți compatrioți de ai noștri în această direcțiune. Iată d. e. ce poate face o singură societate culturală ungurească cum e *Országos Közművelődési Tanács*, care lucrează pe terenul acesta abia de trei ani. Peste 30.00 de analfabeți au ajuns, cu ajutorul ei, stăpâni peste tainele scrisului și a cetitului, — ce e drept după ce societatea a cheltuit spre acest scop vr'o 150.000 cor. Bani aceștia nu s'au dat însă numai ca remunerații învățătorilor, ci, în mare parte s'au dat pe cărți cari s'au împărțit gratuit celor ce au învățat cetitul. Căci această societate a dat o interpretare cu totul corectă cursurilor de analfabeți, în sensul acela, că alături de învățarea literelor li-se dau ascultătorilor și cunoștințe multe și variate despre lucruri folositoare și distractive și în scopul acesta li-se dau și cărți — așa că cursurile acestea nu sunt numai în serviciul unei culturi formale ci, mai ales, în al unei culturi materiale.

Inchinare *)

... strigăte pe care eu de mult
 ... năbușeam în mine, în credința
 ... putea în veci să nu le-ascult...
 ... patima mi-a biruit dorința:
 ... cântece pe care suferința
 ... batea din suflet mi-le-a smult!
 ... te mire dar că ți-le 'nchin...
 ... sunt ele toate ale tale
 ... tot norocul, tot amarul chin?
 ... ultimele tresăriri de jale,
 ... mane, triste, veștede petale
 ... un clăstar de flori odată plin.
 ... arde flori ce nu mai pot lega,
 ... clăstar ce rod n'o să mai poarte...
 ... poți să le păstrezi, de-i vrea,
 ... mane flori veștede, flori moarte,
 ... moaște sfinte 'n trista carte
 ... care mi-am închis iubirea mea...
 ... zează-le, și 'n nopțile târzii,
 ... singură te vei simți, reia-le...
 ... nici atunci nu vei ști
 ... sfințești cu lacrimile tale,
 ... le eu nu mai tresar de jale:
 ... meu de veci tot una mi-i...
 St. O. Iosif.

Un ideal politic.

De Al. Cazaban,
 De meseria lui, domnu Anghelache Botoșescu e cojocar; dar să nu vă închipuiți poate că dumnealui stă cumva aplocaț — ca ori care cojocar — asupra unei piei cu mirosul greoi de oaie, din care trebuie să „confectioneze” cojocul sortit s'acopere umerii cine știe ce moșie de țaran! Să avem iertare!... Domnu Anghelache a fost odată ce a fost, dar azi s'a schimbat boerul. Dsa azi e „antreprenorul” cafeului de Paris și azi „Cazino de Paris” e cel mai însemnat local din Calarași. Pus la „poziție” localul e vizitat de persoanele cele mai notabile — vorba lui Anghelache — din oraș... Aci vine și domnul președinte al Tribunalului de Ialomița, și procurorul și substitutul; vine și directorul gimnaziului real, și șeful vămii și administratorul financiar și toți ofițerii din garnizoană. Și ce credeți că domnu Anghelache se simte onorat cumva că în cafeaua lui vin astfel de mușterii? De unde!... Credeți că poate le iese înainte cu plecăciuni? Ți-ai găsit! Tocmai Domnu Anghelache! Anghelache intră în „Cazino de Paris” ca într'un local cu care n'ar avea nimic comun decât jocul de cărți, biliardul, jocul de cărți — mai ales — alte bunătați de cafeana. Intră cu pălăria în cap și n'o ridică dintr'adins ea să dovedească celor de față că el nu le poate sta la dispoziție. Pe cine îl cunoaște, îl salută prietenește. Dă mâna aproape cu toți mușterii și chiar cu domnul președinte — pentru care în treacă are o mare stimă. Ferească Dumnezeu, să întrebe pe vre-un mușteriu dacă e mulțumit de felul cum îl servesc chelnării, dacă nu se supără de muștele din cafea,

dacă nu-i prieste cumva mirosul de mușcăit al cafelei. Ași! El îi întreabă de sănătate, de starea sămănăturilor, de ultima afacere a casarului comunal, de ultimele alegeri, în sfârșit îi întreabă de toate și de tot ce nu poate avea legături cu laboratorul cafenelei dsale.

La început, când nu știam cine e domnu Anghelache, îl luam drept un stălp de cafeana, netrecându-mi nici prin munte că putea fi el antreprenorul cafenelei. Într-o zi, atrăgând atențiunea chelnărului că mi-aduce zeamă de prune în loc de s'vart, mă pomeneșe că se amestecă și domnul Anghelache. Abia atunci, aflai că dsa e cafegiul. Cu mâinile în buzunar și cu aerul sfidător îmi spune:

— Nici un mușteriu nu s'a supărat până acum! Și doar la mine iau cafeaua oameni ca președintele tribunalului, ca procurorul, doctorul și alții... tot oameni cum se cade...

A trebuit să tac și să înghit în sec zeama de prune... pardon cafeaua...

Anghelache Botoșescu e încă tînăr, e înalt, bine legat, iar cele două mustăți negre și cu îndrăzneală răsucite, îi dau dreptul să se simtă bărbat fercheș. E întotdeauna corect îmbrăcat, iar Dumineca, nu-i lipsește redingota și jobenul, da jobenul! Sărbătorea, nici nu dă pe la cafeana dsale. Se duce la berărie, la cofetărie, la club; face curte eucioanelor — mă rog un adevărat crai. În sfârșit, e un om de societate, și în viața sa și apucăturile sale, nu găsești nici o urmă care ar da de gol pe cojocarul de altă dată.

Dacă ar întreba cineva acum, cărei anume întorsături de lucruri, Anghelache își datorește si-

*) volumul „Cântec”, care va apare în curînd în „Tribuna”.

În situația aceasta deci când numărul analfabeților noștri e așa de mare, când importanța culturai pentru popor e atât de evidentă și când compatrioții noștri, la cari numărul analfabeților nu e nici pe departe atât de înspăimântător ca la noi, fac eforturi atât de mari pentru reducerea cât mai grabnică a analfabeților pe cari îi au, e de explicat și de aprobat o măsură radicală ca aceea pe care a luat-o I. P. S. Sa mitropolitul dela Sibiu și din parte-ne nu putem decât să dorim ca ordinul dat să aducă roadele așteptate de toți fiii buni ai neamului nostru.

Numai cât — ne întrebăm dacă această grea chestiune se poate rezolvi din partea aceea din care au privit-o până acum și consistoriile noastre și „Asociațiunea”? Tocmai în această parte ni-se pare că a fost greșala care a zădărnicit rezultatele așteptate. S'au dat circulări oficiale și îndemnuri ocazionale, s'au cerut rapoarte în scris, s'au lăudat la gazete cei cari au făcut câte ceva în direcția pomenită, s'a publicat numărul, nu prea măgulitor de mare, al nouilor alfabeți, — și cu toate acestea lucrul nu progresa. Acum se iau aceleași măsuri — și, putem prooroci că și ele vor avea aceleași urmări prea puțin edificatoare. Poruncile în scris nu mai entuziasmează pe nimeni, iar fără entuziasm nu nu poți ajunge să ieși dintr'o stare de inerție atât de veche cum e a noastră. Pentru aceasta trebuie *căldură și știință*.

Intr'un articol despre conferențele învățătorilor din protopopiatul Vascăului, publicat în „Biserica și Școala” din Arad (Nr. 45—1911) se zice, la sfârșit: „Nu pot să sfârșesc fără să amintesc de influența binefăcătoare ce ar avea-o coborîrea celor suspuși în mijlocul preoților și învățătorilor. Cuvintele lor, simulse din inimă, ar fi pentru acești însemnați factori ai vieții noastre obștești, un izvor de apă vie”.

Ni-se pare că în aceste cuvinte se cuprinde un lucru de o extraordinară impor-

tuția lui de azi, de sigur că i-s'ar răspunde: politice. Da politica, numai ea l'a înălțat pe cafegiul Anghelache. De zece ani face politică, și politica l'a îndemnat să cetească gazetele, și l'a făcut să vie în atingere cu elita Calarașilor. Deși din popor și încă de jos, Anghelache nu face politică liberală. Dsa e conservator sadea. Și aceasta culoare a sa îl face să se simtă mai înalt față de ceilalți comercianți cari fac politică liberală. Intr'o zi, îl găsi pe d. Anghelache foarte supărat, aproape indignat. Discuta politică. Fulgera administrația și politica prefectului din localitate. Aflai îndată că supărarea cafegiului era provocată de o măsură a prefectului care venise cu o ordonanță, prin care oprea jocul de cărți prin localuri publice. Anghelache stătea cu mâinile în buzunar în fața mușterilor și descărea în capul prefectului toate injuriile pe care le adunase în sufletul său, încă de pe timpurile de jocărie. Se necăjea din răspuneri ca să convingă pe cei de față că, sub un guvern conservator, nu s'ar fi putut întâmpla un așa „atentat” la libertatea și chiar la viața jucătorilor de cărți.

Și, înflăcăându-se din ce în ce, la gândul că odată va ajunge și el la putere și că va fi răzbunat, ieși afară amenințând spre localul prefecturii, strigă:

— Las' că am eu ac de jocul vostru!... Las' c'or veni ai noștri la putere!... O să jucăm atunci m a c a u a și p o c h e r u l în stradă, în mijlocul stradei!... Să poftescă atunci cineva să mă supere!

Pocheștiu din cafenea, îl îmbărbătau:

— Bravo Anghelache! Bravo!

Și în ochii lor obosiți, licări o rază de speranță, întrezărind partide ideale de pocher și maca, odată cu venirea la putere a partidului din care face parte neprețuitul lor cafegiu.

tanță. În adevăr, dacă în locul multelor circulări consistoriale scrise la masă verde (cari circulări nu sunt cetite cu atenția cuvenită nici măcar de toți protopopii) s'ar coborî, cu prilejul tuturor adunărilor de preoți și de învățători, bărbații dela cărma treburilor bisericesti și școlare în scopul de a servi pe de-o parte cu indigitările necesare, iar pe de alta în scopul de a sufla duh în cei amorțiți, — lucrurile ar putea lua mai ușor un avânt. Căldura celui venit de sus i-ar încălzi și pe cei mulți, — știința lor i-ar lumina și pe oropsiții dela țară cari, altfel au așa de rari prilejuri de a se lumina.

Apostolii lui Christos n'au răspândit creștinismul prin circulări, ci prin coborîrea lor în mijlocul neamurilor, făcându-se tuturor toate, ca pe toți să-i dobândească. — Dacă s'ar realiza dorința de mai sus a Bihoreanului însetat de lumină, am putea avea și pe terenul cursurilor de alfabeți un record care să fie spre binele sufletesc al tuturor.

Altfel, cum se și poate învinovăți preoțimea și învățătorimea? Când li-s'a dat mai mult decât îndemnuri, în scris? Când li-s'a dat o învățătură cu privire la felul cum să se organizeze aceste cursuri? Nu s'a tipărit măcar o broșurică de îndrumări, cum a făcut „Országos Közművelődési Tanács”, ci s'au dat numai îndemnuri. Asta e ca și când ai îndemna pe cineva necontenit să năzuiească a deveni milionar. Nici milioane de îndemnuri nu vor putea face din cineva milionar, câtă vreme acesta nu va ști cum să lucreze ca să ajungă așa departe. Deci mai puține îndemnuri și porunci — și mai multă căldură și știință, și interesul se va naște dela sine și roadele nu vor întârzia.

In adevăr: nu din partea aceea de până acum, va putea veni îndreptarea!

O adresă. Ca răspuns la nenumăratele atacuri de cari am avut parte vreme de un an, am primit azi următoarea adresă:

Onoratei Redacțiuni „Tribuna”

Arad.

Subscriși nu putem suferi mai departe atacurile îndreptate în contra ziarului „Tribuna” precum și în contra Preacuvioșiei Sale R. Ciorogariu și ne grăbim a ne trimite aderența noastră la principiile propovăduite de ei, convinși fiind de adevărul lor.

Jos Nyilvaniștii, trăiască „tinerii oțeliți” și principiile propagate de ei.

Somostelke, 21 Noevre 1911.

Basilii V. Popa, învățător gr.-cat., Ananie Frîncu, jude, Niculița Suciu, proprietar, Mihail Glioga, — vechi abonați ai „Tribunei.

Din declarațiile contelui Khuen-Héderváry. Căutând azi buletinul parlamentar despre ședința de ieri, găsim că răspunsul primului ministru Khuen-Héderváry la cuvântarea de luni a dlui Todor Mihali nu ne-a fost comunicat exact. Înțelesul acestui răspuns e următorul:

Domnul deputat Teodor Mihali — a spus primul ministru — a înșirat și câteva abuzuri administrative, între cari unele adevărate poate și ușor sanabile. Greutatea — că plângerile aceste de foarte multe ori sunt prinse în niște cadre pe cari noi nu le putem accepta și chiar împrejurararea aceasta e care zădărnicește sanarea plângerilor întemeiate.

Cum vedem, contele Khuen-Héderváry a scăpat prin tangentă, după vechiul său obicei. Tot prin tangentă a scăpat și de

lămurirea ce i-s'a reclamat referitor la reforma administrativă.

Unii dintre domnii deputați — a spus el — au indicat pentru aranjarea administrației centralizarea. M'a surprins mult lipsa de calmitate cu care opoziția a întâmpinat părerile în acest sens. Asupra acestei chestiuni de ordin european poate să aibă tot insul o părere.

Ori cât de dodonice aceste declarații ele tradează cele două intenții principale ale guvernului: menținerea regimului feudal în cadrele unui sistem administrativ centralist și contracararea efectelor libertoare ce ar putea să aibă pentru națiunile nemaghiare o reformă democratică a legii electorale.

Oilor, fiți cumiți! „Românul” de astăzi aduce un lung articol prim, încărcat de bancă acuze vechi împotriva noastră. Cică noi am fi vând „intenția păcătoasă” să spargem solidaritatea partidului național. „Bate-voi păstorii și va risipi turma” zice autorizat cu multă înțelepciune biblică. Adecă Tribuna bate păstorii neamului românesc și neamul, turma, se va risipi. Ugrăunte de adevăr este în această afirmație, însă sub un singur raport. Da, partidul nostru național cu actuala sa organizație, mai bine zis, lipsește organizație, este într'adevăr o turmă fără nici putere. Ce zicem însă noi, cei cu „intențiile păcătoase”? Bine iubite neam românesc, adevăr, adevăr grăiește organul autorizat, dar noi nu vom să fie mai departe turmă, noi vom să o organizăm într'un partid conceput după toate porunci vieții moderne. Nu te mai voim turmă iubită neam românesc, ci un organism consolidat, care lucrează conștient, sigur de efect și puternic. Știi bine că păstorii, oameni fiind, au obiceiul să cadă în anumite clipe, pătrunși de slăbiciunile bătrânețelor ori de alte omenesți slăbiciuni, atunci ce te faci tu singur în pustietatea acelei vieți rele? Ce te faci cu toiagul lor frânt rămas fără război în mâinile tale? Ascultă, deci, rugămintele „păcătoșilor” dela ziarul „Tribuna” cari strigă: Oilor fiți cumiți, organizați-vă, fiți și voi la înălțimea spiritului modern, că vine lupu și ră mănăncă, acum sau mai târziu, când va fi mare plângere în Israil.

România și Bulgaria. Semioficiosul „Magyar Kurir” a primit din București următoarea telegramă: După informațiile noastre vrednice de încredere, atitudinea pașnică a Bulgariei față de Turcia e a se mulțami pășirii energice a guvernului român. În urma unui consiliu ministerial prezidat de regele Carol, guvernul român a îndemnat pe d. Diamandi, fostul ministru român la Sofia, să anunțe guvernul bulgar că, în momentul când armata bulgară ar păși pe teritoriu turc, armata română, trecând Dunărea, ar intra în Bulgaria. Sub impresia acestei amenințări din partea Bulgariei, pe urma unei porunci mai înalte, imediat s'a potolit pornirea războinică a Bulgariei astfel încât astăzi guvernul bulgar tratează cu cel turc asupra unei convenții comerciale. Cu un efect al schimbării atitudinii bulgare trece în socotită și vorbirea neobișnuit de prietenoasă a primministrului Sesov ținută la banchetul dat în onoarea dlui Diamandi când a plecat din Sofia. E interesant că d. Diamandi n'a răspuns decât cu câteva vorbe convenționale discursului lui Sesov.

Situația în Austria. Tratatul de pace între ministrul-președinte contele Stürgkh cu șefii partidelor cehe au avut rezultat favorabil. Cehii hotărât să nu mai obstrueze în Reichsrath discuția bugetului.

Miercuri vor începe în ministerul de interne tratativele de împăcare între Cehii și Germanii din Boemia. În cercurile politice se crede că la data aceasta tratativele se vor sfârși cu înțelegerea între cele două popoare din Boemia.

Ședința Camerei. Potrivit armistițiului ședința de azi a camerei deputaților s'a reluat în discuția reformelor militare.

Au vorbit Heczeg Sándor și fostul secretar de stat Szerényi József. La sfârșitul ședinței s'a fost interpelări.

În ședința de Luni se va continua discuția bugetului.

Un răspuns.

Arad, 25 Noemvrie.

D. Goldiș și-a început reeditarea infa miilor sale chiar dela începutul lor. Con tează desigur pe credulitatea minuscului număr de cetitori ai ziarului autorizat, care ar putea să primească, fără nici un con trol, toate calomniile și intrigile sale păcă toase. Acum ne scoate din nou trădători, mangriști, tiszaiști și spărgători ai solida rității naționale. Și în loc să răspundă nu la vorbe, ci la fapte, nu la fraze ci la dovezi aduse în broșura documentată din primă vară a dlui Goga, în articolele din „Tri buna” și în recenta broșură a părintelui Ciorogariu, în loc să spună un cuvânt des pre articolul unguresc ce l'a scris în ono area lui Tisza, despre tergiversările sale cu Burdea și despre faptul de ce l'a numit Apponyi mincinos, crede că se poate con stitui din nou, în fața opiniei publice, el în acuzator al altora.

Dar pe cine mai poate seduce omul de cea mai patentă falșitate și reacredință, pe care l'a cunoscut vre-odată viața noa stră publică? Cine-i va mai crede acestui mincinos de profesie, ca și care nimeni n'a sfidat încă orice sentiment de jenă și ru șine? Cine ar trebui să mai fie convins că toată desbinarea aceasta fatală din partid, este numai opera acestui om nefast, pentru riva sa de bani și măririi personale?

N'avem firește să răspundem exhibi țiilor neputincioase ale intrigantului, care încearcă o nouă diversiune spre a-și schimba rolul de acuzat în acu zator. Nu, pe banca rușinei, pe banca infamiei stă numai domnia sa și nădăjduim că lumea în sfârșit va ve dea clar pentru ce a trebuit ca un neam întreg să se încadre într'o luptă fratricidă, paralizându-și puterile și secându-și ener giile într'o atât de dureroasă sfășiere.

Suntem datori însă să luăm apărarea unora dintre cei mai buni fii ai vieții noa stre din acest comitat terfeliți de acest des perat. Simțind golul ce se face în jurul lui, simțindu-se demascat de cei ce au ocazia al cunoaște mai deaproape, se năpustește acum în numele „solidarității” asupra tu turora cari îi cunosc uneltirile și cari își ri dică acum cuvântul împotriva lor. Preoți buntași ca Procopie Giuvulescu, Cornel Lazar, Traian Vațian, Gherasim Serb, care numai acum în curând a organizat marelle adunări din Bănat, reprezentanții cei mai distinși ai clerului, cari au fost su fletul mișcării naționale din comitatul Ara dului, Costina, Hărduș, Leuca, din cercul Iosășelului, Muscan, Pantoș și toți preoții din cercul Chișineului Șepețan, Groza și alții din Leucusești toți sunt acum trădă tori și a rămas Goldiș Lați, apologetul lui Șeghescu, singur să represinte „partidul”. Ca să slăbească efectul zdrobitor al ace s tor manifestări ale partidului viu, care începe și judecă, însinuă că aceste ade-

rențe ar fi oficiale, deși toată lumea știe că părintele Ciorogariu nu are nici un as cendent oficial asupra preoțimei, căci a cеста, l'ar putea avea numai d-sa, ca se cretar consistorial, dacă ar fi permis din astfel de puncte de vedere josnice a judeca actele unei preoțimi care în luptele națio nale a înfruntat pentru convingerile sale toate persecuțiile guvernelor.

În numărul de azi, în care redeschide, după promisiune, campania contra noa stră, redeschide în realitate toate intri gile pe cari singur li-a urzit ani de zile, de pe vremea când era încă deputat în ca meră. Nou în noua d-sale infamie este nu mai pasagiul în care spune că „Tribuna” i-a trântit pe candidații naționaliști în co mitatul Aradului. Aceasta atinge dacă nu întrece infamia cu numărul unguresc. Cine nu-și aduce aminte de munca și sacrificiile enorme desfășurate de ziarul „Tribuna”, în campania electorală, pe care a condus'o aproape singură ca organ cotidian? Cine nu-și aduce aminte de articolele, pe care li-am scris chiar în sprijinirea candidaturii d-sale în Radna, unde pe cheltuiala redac ției, un om în permanentă il însoția pe d. Goldiș, în sprijinul căruia a alergat în ur mă toată redacția, în frunte cu d. Oncu. Cine nu-și aduce aminte de articolul de fond, vai, cel mai nemeritat articol din articolele dictate de nobilele noastre in tenții, în care creaserăm un erou din sti mabilul Goldiș Lați. Dar de laudele, ce-i drept scrise cele mai multe de el însuș la adresa sa, cine nu-și aduce aminte? De danțurile sale în horele dela sate, cari toate erau mari evenimente naționale? Acelaș om, cu perversitatea sa fără seamăn, drept mulțumită goldișistă, ne aduce acum acuza că „Tribuna” i-a trântit pe deputații în co mitatul Aradului. Întrebăm, se poate dis cuta cu un astfel de individ?

Tot în acest număr publică o scrisoare a amicului său Vaida, pe care acum câțiva ani, când cu gafa acestuia din parlament îl făcea nebun și pretindea chiar să-l de clarăm și noi de nebun, în care acest ele gant domn, autorul celebru al broșurei Mangra-Tisza și „Tribuna”, într'un stil particular d-sale, ne face mincinoși, ban diți, pantelimoni etc. Ni-a arătat îndestul broșura d-sale, după cunoscutul dicton stilul e omul, cine e omul. Dela d. Vaida, nu ne miră deci nimic. Totuși, fiind vorba de minciună, d. Vaida ar putea să aibă ni țică sfială. Minciuna d-sale, de care a tre buit să roșească într'un moment un neam întreg, se află doar trecută la protocol în arhivele parlamentului unguresc. Astfel de om n'ar trebui credem să acuze pe alții de minciuni. Noi îl cunoaștem prea bine pe d. Vaida și ne putem da bine seama unde sfârșește responsabilitatea d-sale și unde începe iresponsabilitatea. N'am dori să ne răfuim definitiv cu d-sa, căci pentru acea sta îi lipsește și curajul, d-sa a insultat pe mulți, dar nu ne aducem aminte să-și fi

susținut vre-odată bărbătește insultele. D-sa, torturat de grandomanie cum e, ori câte insulte ni-a adus, are în ochii multora și mai are și în ochii noștrii un rest de scuză, că ar fi de bunăcredință. Să nu și l cheltuiască și pe acesta. Căci din gloria de odinioară, cu atât a mai rămas. Și ni mic nu e mai trist, dar totodată și mai ri dicol, ca păunul fără coadă.

Opera națională dela ministerul de războiu.

— Articol din Neamul Românesc. —

In luptele politice cea dintâi datorie e a denunța tot răul ce se săvârșește, a sem nala cu energie direcția greșită și a com bate cu spiritul de revoltă ce se cuvine ori ce acțiune de corupere a moravurilor. Considerațiile personale n'au ce căuta în riguroasa îndeplinire a acestei datorii. Ori cât mi-ar fi fost de neplăcut din anume puncte de vedere, n'am cruțat nici admi nistrația noului regim, aleasă pe motive electorale și făcând un larg loc favoritismului, nici bizarele concepții ale șefului partidului, dușman al oricărei reforme reale și hotărâte, nici scandalul asiatic din care a rezultat un Parlament cu totul lip sit și de valoare politică și de autoritate morală.

Dar, iarăși, pentru orice spirit onest și pentru orice luptător loial e o imperioasă datorie aceea de a semnala cu patriotică mulțumire tot binele ce se îndeplinește, toate măsurile fericite, tot adausul serios adus la tăria neamului și la asigurarea țării, — și iarăși considerațiile personale n'au ce căuta aci, și ești adus une-ori să lauzi opera unui dușman. Dacă nu e așa și ai un prietin în față, cu atât mai bine.

Zilnic se vorbește în presa de partid de chestia tramvaielor, de hotarele gră dinei liceului Sf. Gheorghe, de cumpărarea nu știu cărui moșii a unor școli din Mizil... Zi de zi, tot acest cântec, în care zariștii de partid sunt cei mai încercați virtuozii. Dar și alte lucruri merită de sigur puțin țică luare aminte, deși gazetele conserva toare se mulțumesc a da asupra lor simple comunicate, iar cele liberale le ignorează pur și simplu.

E vorba de marea operă ce se îndepli nește, tăcut, răbdător, sistematic, din cea mai curată iubire de patrie și cu cele mai nobile scopuri în ce privește neamul întreg, la ministerul de Războiu.

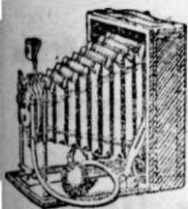
Generalul Averescu dăduse o nouă or ganizare oștirii noastre: n'ajungea însă atâta. Cele mai bune cadre pentru viața unei oștiri n'au decât o însemnătate slabă, atâta timp cât ea n'are la îndemână mij loacele materiale îndestulătoare și nu e pătrunsă de cuvenitul spirit moral. Gene ralul Crăiniceanu a găsit încă o armată de desbrăcați și de desarmați, în mare

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl. Greener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl. Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl. Drilling-, Browning de 16 calib, Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hammerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest, IV | T., Egetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografat.

parte: n'a primit Ministerul de Război decât cu condiția de a i se pune la îndemână toate mijloacele de îndreptare, și și-a apărut cu îndărătnicie acest drept. Câte piedeci i s'au pus în cale, câte jigniri i s'au adus, știu însă toți aceia cari au făcut parte din Parlamentul trecut.

Generalul Crăiniceanu însă a fost numai un incomod ministru tolerat. Cu totul alta e situația față de partidul conservator a dlui N. Filipescu, care, luând Ministerul de război, a înțeles să fie numai ministru de Război, până la desăvârșirea operei sale. Dispunând de mijloacele trebuitoare, cu o absolută autoritate în Parlament, d-sa a dat într'un an de zile cât nu se dăduse armatei ani întregi. Manevrele din urmă au dovedit existența unei oștiri pe deplin pregătite, și ultima măsură a asigurării, prin aspre măsuri penale, care pot atinge și pe ministru, a stocului de război pecețuiește împotriva oricărei inconștiențe sau rele coinți făpta îndeplinită.

În același timp, înlăturarea străinilor, stricteta administrației, înălțarea prestigiului comandai supreme, iubirea arătată adesea în curinte mișcătoare instituției menite să apere munca tuturor și să servească dreptul națiunii, au introdus un excelent spirit, care, hrănit și din alte izvoare, ce nu sunt ale oficialității, va rămânea.

D. N. Filipescu și-a înscris numele între ale celor cari ni-au asigurat viitorul, și-mi este o plăcută datorie să o recunosc.

N. Iorga.

Gronică externă.

Războiul dintre Anglia și Germania. Ziarul „Daily Telegraph” din Londra spune cu privire la tensiunea raporturilor anglo-germane din vara trecută că, în timpul când se afla la Cromarty, autoritățile navale au pierdut din vedere flotila de torpiloare germane cărora li-se atribuia intenția de a ataca pe neașteptate Cromarty. S'a luat în grabă măsuri ca jumătate din flotila de torpiloare englezești să ia măsurile de defensivă, în vreme ce restul flotilei engleze a fost trimisă în Marea Nordului în recunoaștere, dar ea nu a întâlnit vasele germane cari, cum s'a constatat în urmă, plecaseră în Marea Baltică.

Correspondentul englez adaugă că oricum marina engleză a fost gata pentru orice eventualitate; singura grija era provizia insuficientă de cărbuni; dar două zile după aceste întâmplări și această chestiune era tranșată.

Alfred Turner, maior în statul major al armatei engleze, publică în „Evening Standard” un articol, prin care arată că marea încordare ce se manifestă în relațiile dintre Germania și Anglia este opera presei partidului conservator și partidelor din centrul parlamentului german, cari vor să se folosească de aceasta pentru scopurile lor electorale.

Turner este convins că nici guvernul german și nici cel englez nu dorește războiul. Însăși împăratul Wilhelm ar fi declarat că orice agitație împotriva Germaniei este o aventură periculoasă, al cărei rezultat nu se poate prevedea. Chiar dacă Germania ar rămâne învingătoare, ea nu s'ar alege cu nici un folos.

Scrisori din Iași.

Congresul avocaților. — Chestiunea stagiariatului efectiv.

Iași, 23 Noiembrie.

Ca în ori și care ramură de activitate omească, cooperarea, ajutorul comun e pârgă cea mai sigură de dezvoltare. Ori ce revendicare, fie ea cât de legitimă, pornească ea din necesitatea cea mai imperioasă, atâta vreme cât nu e ajutată în lupta ei de forțele mai multor indivizi, nu poate străbate greu drum al înlăturării.

Ideia unei Federațiuni generale a avocaților din România, pornită din Iași prin glasul distinsului avocat Eugen Herovann, nu poate fi decât cel mai frumos pas spre disciplina și propășirea celui mai nedisciplinat și asimetricizat corp din țară.

Advocații din România își au de revendicat — pentru ei mai puțin — pentru justiția și demnitatea profesiei mai mult, destule prerogative. Păcat că în cele trei zile ale congresului nu ni-s'a dat prilejul să simțim dorința aceasta superioară de degajare mândră a ori și căru interes personal. De eastă chiar — hotărârea schițării unor orizonturi cu cât mai ideale, cu atât mai demne. O piedecă să fi fost poate, numărul prea mic al participanților, tinereța prea exuberantă și — vezi exclusivistă — absența conducătorilor firești. Afară de dnii Dissescu, Alex. Bădărău, Matei Cantacuzino, Athanasovici, Polizu-Mieșunești, M. Antonescu, n'a venit nimeni.

Dezbaterile congresului s'au învârtit mai mult în jurul chestiunilor de interes profesional, rămânând foarte puțin timp și, s'o mărturisim, foarte puțină energie pentru celelalte de ordin doctrinar. Primul congres, cum foarte bine spunea d. Matei Cantacuzino, ea un omagiu adus superiorității înlăturării, trebuia să ignoreze ori ce preocupare de interes egoist, material. Evidențierea acestui interes a întunecat în mare măsură curățenia ideii.

În preocuparea lui ideală, congresul a supus discuțiunii membrilor, trei teze doctrinare:

I. Teoria riscului profesional în materie de accidente de muncă este compatibilă cu teoria legală a quasi-delicetelor? S'a răspuns afirmativ impunând legiuitorului să intervie cu o lege specială.

II. Instituția juriului criminal e necesară? S'au adus ca concluzie, după numeroase discuțiuni, trei păreri. Întâia susține că juriul criminal, astfel cum e instituit în țara noastră, cu moravurile noastre adânc politice, e o primejdie și o armă oțioasă în mâna cetățenilor chemați să împartă dreptate. A doua părere susținută de mai mulți zice că juriul e necesar, și dată fiind adâncă lui infiltrare în obișnuința poporului, a ajuns indispensabilă unei bune justiții. Nu are nevoie de nici o modificare. A treia părere, și cea mai verosimilă conchide în necesitatea unei revizuirii. În general ar rămânea să se suprima rezumatul președintelui, verdictul să fie pronunțat și dat de juriu, alcătuirea listelor de jurați să se ia din mâna prefectului de județ și să se încredințeze unei comisiuni mixte compuse din președintele tribunalului districtual, administratorul financiar (?) și un membru al consiliului județian (?). Neparticiparea juraților să fie strict pedepsită și nici într'un caz motivată... pentru că, domnilor, există în Iași un profesor universitar implicat într'un proces de presă și care se eschivează să apară în fața juraților terorizați de dânsul. — Ați înțeles, e vorba de procesul dlui prof. A. C. Cuza —. Câtă înălțime de suflet, Doamne, câtă înălțime!

III. Pactul de quota-litis trebuie menținut în legiuirea noastră? D. Polizu-Mieșunești bazându-se pe realitatea lucrurilor din Franța, susține că, într'u cât și acolo e considerat ca un pact rușinos, ar trebui desființat. Însă, pentru că mulțimește o trebuință neînlăturabilă, e de părere,

pentru atenuarea și imposibilitatea comiterii vre-unei abateri, să se transforme din real în pact cu caracter creanțiar.

D. Athanasovici zice: În principiu și eu sunt contra pactului de quota-litis. — În trecut să lămurim pentru cetitorii nejuristi, ce e un pact de quota-litis? — E un pact de coproprietate încheiat între un avocat și clienul său, în baza căruia cliențul va remite avocatului la câștigarea procesului atâta parte din obiectul aflat în litigiu. Acest fel de plată făcintă în natură, și nu în bani, de cele mai multe ori depășește marginele normalului. Ar fi să se fixeze un maximum zice d. Athanasovici, de 5% până la 20% peste care să nu se poată trece. Nu putem însă abroga acest text de lege, într'u cât, bun rău, corăspunde unei necesități. Ce te faci cu cliențul sărac, care nu poate plăti în bani plata susținerii unui proces?

D. Mathei Cantacuzino crede că pactul de quota-litis nu e compatibil cu demnitatea profesiei de avocat, și dacă se află înscris în lege e o eroare grosolană. Nu se poate admite un pact de coproprietate cu cliențul dumitale; nu se poate închipui această mistificare. Cliențul sărac n'are decât să se adreseze asistenței judiciare care să fie obligată, gratis să însărețineze un avocat pentru instruirea afacerii.

Totuși părerea dlui Matei Cantacuzino, de sigur cea mai justă, cea mai ideală, pentru că n'avea un razim practic, a căzut înaintea părerei dlui Athanasovici.

Să revenim acuma, după această scurtă excursiune prin drumurile abstracțiunilor juridice, la „tinerii avocați” cari zgomotos, cu o impetuozitate copilărească cereau introducerea stagiului efectiv.

E foarte just că tinerii licențiați în drept, după eșirea din Universitate sunt departe să cunoască practica profesiei lor. Vina însă nu e a lor și nu trebuie îndreptată numai pe pielea lor. Vina în cea mai mare parte e a lipsii de organizație universitară. Introducă-se pe lângă fiecare curs de civil, procedură civilă și penală mai ales administrativ, comercial, seminarii practice în felul celor din străinătate cu conferențieri calificici, cu studiere de dosare, cu tribunal studențesc, și iată prin acest singur mijloc s'a înlăturat cea mai grea problemă. Dacă nici aceasta nu ajunge să se introducă un stagiul de doi ani, efectiv, cu drept de pledare iar examenul dacă urmează să se fie, în nici într'un caz să nu fie dat în fața comisiunii de avocați ei a unei mixte alcătuită din avocați, magistrați și profesori universitari.

E cât mai bine să se excludă posibilitatea unei părtiniri fie politice — mai ales politice! — fie profesionale — căci candidatul de azi e concurentul bine pregătit de mâine. — Dacă n'am cunoaște moravurile noastre politice, presunem și siluirea ce se face cu conștiința fiecărui tânăr am zice: e bună și comisiunea simplă. Așa însă, cum suntem astăzi, mi-e teamă ca însuși Dumnezeu coborât membru în comisiunea de examen să nu se transforme în cine știe ce agent tachist, conservator sau liberal.

Și afară de asta. Pentru ce două căderi la examen atrage după sine excluderea pentru totdeauna din corpul avocaților a tânărului candidat. Nu e interes de eastă aici? Nu e monopolizare și egoism absurd și samavolnic? În nici într'un caz căderea la examen nu-ți poate ridica dreptul de a mai reveni.

Cum adevărat? În congresul în care se simte necesitatea creării unui cod al moravurilor profesionale se etalează fără nici o jenă puritanismul cel mai ipocrit? Cum spunea d. Dissescu. Ceia-ce a îndemnat pe „tinerii avocați din București” — o! din București și încă și tineri! — să ceară stagiul efectiv a fost un sentiment de egoism mărunț și mai ales mărturisirea necesității propriului lor stagiul!

Corneliu Corp.

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

Scrisori din București.

Presă din regat și Tisza. — Descoperirea unui vechiu mormânt domnesc. — Procesul dlui Duiliu Zamfirescu. — Două busturi.

București, 10 Noembrie.

Presă din regat a înregistrat ca simplu zvon știrea dată și de ziarele ungurești că paeinicul conte Tisza va veni aici să țină o serie de conferențe, în cari să pledeze pentru împăcarea româno-maghiară. Pe un simplu zvon se brodează de regulă articole chilometrice atunci când lipsesc subiectele, vara, când stăpânește grozava secetă de fapte, când bietii redactori nu știu ce și cum să mai scrie. Atunci se dă aripi fantasiei, atunci zvonurile fără de nici o bază reală iau proporția unor fapte de senzație, atunci dintr'un incident banal se fabrică un roman întreg.

Acum însă, când la ordinea zilei sunt atâtea chestiuni, nu stă nimeni să se ocupe cu zvonurile neconfirmate. Și, mai ales în timpul de față, când grija zilei de mâine preocupă pe toți, când nu se știe ce complicații pot lua evenimentele în Balcani, când interesele au făcut ca opinia publică să simpatizeze cu aceia, cărora trecutul ne spune că numai simpatie și dragoste nu le datorim, s'a trecut foarte ușor peste zvonul despre venirea lui Tisza la București. Multe ziare n'au dat nici o importanță știrii, altele au făcut observarea că politicianul ungar n'are ce căuta aici, în actualele împrejurări.

Și cu toate acestea vedem că ziarele ungurești vorbesc de simpatia cu care este „salutată” vestea despre venirea lui Tisza. „A legőbb lap szimpatikusan üdvözl Tisza István grofnak romániai utazását”... Cari or fi acele ziare, cari salută cu simpatie această călătorie, nu putem ști. Zadarnic am răsfoi colecția ziarelor din țară. Nicăiri nu vom găsi un singur rînd, care să se exprime cu simpatie despre acest om, care aici este considerat ca cel mai mare dușman al neamului nostru. Ziarele, cari au comentat știrea, au găsit cu această ocazie un prilej de a infiera din nou felul cum maghiarii înțeleg libertatea și civilizația.

Nu este adevărat că presa românească salută cu simpatie drumul contelui. Nu este adevărat. Ori ce cuvânt de simpatie pentru acest om ar tăia adânc în sufletele noastre. Și asta o știu frații din România. Și nici un frate nu caută să-și rănească pe propriul lui frate.

Din Bacău se anunță că, cu ocazia reparațiunii bisericii „Precista” de acolo, s'au descoperit două pietre de mormânt, cu inscripții slave. Una dintre inscripții este, în traducere românească următoare: „Ion Alexandru Voevod, fiul lui Ștefan Voevod, domn al țării Moldovei, a înfrumusețat acest mormânt”. Deci piatra este așezată acolo în timpul lui Alexandru cel Bun, fiul marelui Ștefan, care a zidit și a înzestrat această biserică la anul 1491.

Sub pietrii s'au găsit urmele unui cavou, în care mai erau resturi de broderii și diferite stufe scumpe. Cavoul a fost probabil profanat pe vremea de năvălitori străini. După urmele aflate se crede că acest mormânt este al vre-unui descendent al voevodului Alexandru cel bun. Pietrele au fost lăsate la locul lor, iar bolta cavoului,

din ordinul casei bisericilor s'a reconstituit din nou din acelaș material.

Intr'una din ședințele Academiei, d. Duiliu Zamfirescu și-a permis să insulte pe distinsul nostru scriitor I. Agârbiceanu, numind-l sas. Firește, o putea face aceasta, convins fiind că situația de preot a dlui Agârbiceanu îl împiedecă de a cere socoteala de insulta adusă. După-cât se pare însușirea de a insulta este o boală cronică la distinsul literat, descendent din niște neamuri atâtea de strălucite. Așa sunt toți aceia, cari pot număra printre strămoșii lor oameni, cari își bat capul să schimbe erugul lumii, în timp ce strămoșii altora nu se transformaseră încă în oameni, ei își duceau tot viața mizerabilă de maimuță.

D. Duiliu Zamfirescu și-a ținut obiceiul și — cu ocazia unei călătorii, și-a permis acelaș lux de vorbe la adresa șefului gărei Buzău, d. Igiroșanu. Acesta însă, nefiind preot, a găsit cu cale că ar fi bine să ceară socoteală chiar și unui Duiliu Zamfirescu, atunci când este insultat. L'a dat deci în judecată pe distinsul literat, care și în fața judecătorilor a ținut să fie consecvent și să rostească cuvinte de insultă la adresa dlui Igiroșanu. Avocatul acestuia a cerut să se noteze în procesul verbal și aceste nouă insulte.

Din cauza lipsei de martori procesul a fost amânat pentru ziua de 12 Decembrie. Curioasă mentalitate mai au unii oameni. Să dea în judecată pe un literat așa de distins. Pentru niște insulte. Numai cât justiția se zice că e legată la ochi. Nu vede nici floarea dela butonieră, nici gesturile manierate ale artistului. Ea se pronunță după cum atârnă balanța cumpenei, pe care o ține în mână. Și nu ne-am mira să vedem că-și dă verdictul chiar și în contra unui răsfățat copil al muzelor. Poet, poet, dar insultele trebuiesc să rămână în prăpăstiile Olimpului, căci altfel se supără Apollo.

Două busturi se vor ridica în curînd, eternizând amintirea a două dintre cele mai simpatice figuri literare. Un bust e al lui Enăchiță Văcărescu, care se ridică la Tirgoviște. Cine a fost acest mare patriot știm cu toții. Cine nu cunoaște frumosul epitaf, care pentru vremea în care a fost scris era o îndrăzneală, o ofensă la adresa culturai străine pe care o încurajau toți, în timp ce biata cultură națională era disprețuită:

Urmașilor mei Văcărești
Las vouă moștenire
Creșterea limbei românești
Și-a patriei cinstire.

Aceste singure versuri, având în vedere timpul, în care au fost scrise, și sunt destul ca să facă să trăiască în sufletele generațiilor viitoare numele poetului patriot.

Al doilea bust se va ridica la Constanța întru amintirea bunului Ion Adam, prietenul drag al florilor de câmp, dușmanul neîmpăcat al „secăturilor modernizate” și al tuturor acelor cari nu au nici un ideal în viață. Domnul Emil Gârleanu, care a luat inițiativa aceasta frumoasă, a deschis o listă de subscripție, care nădăjduim că se va completa în curînd. Datorim atâtea semn de recunoștință lui Ion Adam. Ii datorim pentru paginile ce ni-le-a lăsat, pentru curățenia sufletului lui frumos și mare.

Coresp.

Cronică școlară.

Indrumări pentru o direcție mai practică a Reuniunii noastre.

De Tr. Mager, inv.

— I. Reuniunea și scopul ei. —

Instituțiunile de tot soiul întocmai ca și organelle vii se nasc, își dăinuiesc viața lungă sau scurtă, după cum le hărăzesc împrejurările un teren cu condițiuni de trai mai mult, sau mai puțin favorabile; își pleacă capul legei distrugerii: pier lăsând în urmă o amintire — rodul activității lor — precum personalitățile distinse, ori se scufundă în veșnicie — fără nici un trecut — ca și muritorii de rînd. Unele se trezesc pe lume răvășite cu pecetea morții și-și duc viața anemică într'un somn letargic, acele care luptă pentru idei-precocce, prea îndepărtate de membrii lor; altele chemate la existență de trebuinți adânc simțite știindu-și acapara din belșug seva dătătoare de viață se dezvoltă rapid și pline de vigoare; dovadă că acopăr toate năzuințele colectivității ce-o formează.

Despre Reuniunea noastră nu s'ar putea zice apriat nici una, nici alta. S'a întrupat la anul 1897 din gândul curat al celui mai mare dascăl al școlilor române din Arad, al profesorului de pic memorie, Teodor Ceonța, care a dorit să deie iubitorilor săi elevi după isprăvirea învățaturii normale un mijloc de a se cultiva mai departe. Căci aceasta ni-se impune în § 2. al statutelor: „Scopul reuniunii este înmulțirea cunoștințelor contribuitorilor la promovarea educațiunii și instrucțiunii școlare, discutarea metodelui de propunere a acelor și lățirea ambelor între învățători”. Scurt și precis deci, scopul ei este numai educația de specialitate. Cu toate aceste păreri noastre câștigate pe baza activității ei de până aci, precum și a activității ce ar trebui să o desvolte, sunt cu mult mai înaintate. Fiecare înțelege că de aci așteptăm noi și izbânda pe terenul social. Aci să ne spunem păsurile inimii, neajunsurile ce ne încunjură și împiedecă în împlinirea apostoliei. Și Reuniunea cu graiul său întruchipat din graiurile noastre ale tuturor să-și spună vorba acolo unde se cade în numele mulțimei ce-i stă la spate cu puteri unite. Aceasta e în conștiința noastră Reuniunea.

Vorbele acestea le-am auzit și în cuvântul de deschidere al președintelui rostit la ședințele adunării generale din vara trecută. Nu-i vorbă din zicerea mai sus citată, interpretându-o pe larg, am putea noi stoarce și înțelesuri mai largi. Pornind dela promovarea instrucțiunii școlare — cum am pricepe-o fără însuflețirea învățătorului? Este doar știut, că o mică indispoziție și-a nimicit succesul unei prelegeri. De aceea cred că mulți îmi vor da dreptul să afirm, că învățătorul numai atunci să propună, când e bine dispus. Timpul acesta se poate folosi pentru ocupațiuni scripturistice, desen ș. a. Indispoziția inv. nu numai că obosește peste măsură mințea elevului, dar nici nu produce rezultat durabil. Mai departe, cum te vei însufleți copleșit de atâtea mizerii? Nepriceperea țăranului, care nu-și trimite regulat copilul la școală pentru care tu îți versi tot caldul sufletului tău făcându-ți datoria și fiind pedepsit, îți răspunde cu inzulte, ori te amenință cu cererea școlai de stat — în vreme ce inspectorul te-a și admoniat pentru nesuccesul limbei maghiare. Mai apoi slugă la doi stăpâni cu atâtea ordinațiuni, ce de multe ori se bat în capete.

Aceste precum și altele multe, sunt tot atâtea neajunsuri generale, atât de arzătoare, atât de adânc simțite, încât cer o grabnică lecuire. Sunt și de aceia, cari închiși în lumea lor mică nu văd, nu aud lumea de afară — năimindu-se pe sine și, în speranța răsplătirei de apoi, dezvoltă o muncă rodnică. Dar e mic numărul lor, căci se cere un

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

în oraș, aproape de palatul „Lloyd”

In atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești.

Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

spirit de tot ales, mai apoi năimindu-se pe sine și fiind fals pedestalul pe care s'a așezat, se prăbușește, mai curînd, sau mai târziu în abizul eroului de tragedie.

Pentru discutarea acestor neajunsuri în mare parte sociale tot numai în sinul Reuniunii avem loc. Iar pentru ușorarea lor să înțelegem, că se cere o propagandă sistematică și întetită în favoarea școlii și învățătorului. Afară de discutarea metodelor, disciplinelor ar trebui introdusă în discuțiune și viața noastră socială, să se îmbrățișeze toate trebuințele școlii și învățătorului om. Neglijarea unuia se răzbuună amar la timpul și locul său, căci legătura internă a lucrurilor nu se poate schimba prin însufletirea măiestrită. Uitați-vă, se vorbea la adunarea trecută, că toate ar fi cum ar fi, numai jertfele de bani, taxele acelea într'adevăr minimale nu se pot încasa. Și de bani avem cea mai mare lipsă. E foarte drept, ori cât am fi de idealști, dar în vămășagul acestei lumi materiale, în toilul războiului crunt al pâinei, valoarea banului rămâne și pentru noi înțeleasă.

N'avem bibliotecă, — cele câteva cărțuții, a-becodare și cărți vechi fără nici o valoare abia mai merită titlul de bibliotecă și scutirea lor de praf. Din cauza sărăciei adunarea generală nici ast an n'a putut vota bani pentru sporirea bibliotecii, ei afacerea se face pendentă (mai știe sfântul a cătea oară...) de încasarea taxelor. Cu alte cuvinte: nu-s bani de cărți. Despărțămintele lăncezesc, căci casa nu le poate vota nici spesele de efective de cancelarie, d'apoi alergatul dincoace-încolo! Și toate aceste din lipsa banului.

Averea în restanțe se ureă la miă, ceea ce e și firesc și se explică ușor. Reuniunea ne dă lecții de metod, disciplină și activitate extra-școlară, atunci, când nouă ni-e foame și strigăm după pâine. Nu ni-se apără interesele noastre ca saueni și ne îmbucătorește cu idealism, Idealism îi ducem și noi în buzunare. Nici vorbă, înțelegem rostul sublim al idealismului și scriitorul acestor șire îi e un credincios stegar, dar să nu dezvoltăm o activitate de tot prea unilaterală. Să alegem calea de mijloc, cea de aur!

Imi amintese bine, un vecin al meu, coleg de pe valea Murășului, era foarte năcăjit și se căznea bietul să ceară cuvânt, dar întotdeauna era întrecut de altul. Voia să întrebe, cum de legea din 1907 se aplică la instrucțiune, dar adausul de leafă nu s'a regulat încă? Ba încă și mai prost, ajutorul vechiu s'a sistat în 1908 și de atunci nici vechiu, nici nou. A plecat de acasă cu gândul răspicat să-și caute deslușiri, dar nu și-a găsit leacul. Și mulți și mulți vor fi avut acel gând, dar nimeni n'a cutezat să-și ridice cuvântul. O direcție mai practică, ve-ți vedea d'oastră, că ar da instituțiunii noastre o altă viață. Să o aducem mai aproape de trebuințele noastre reale și vom trăi noi printr'însa și ea prin noi.

Pe lângă cele amintite până aci mai accentuez trebuința răspândirii literaturii și câștigarea învățătorimii în mase pentru împărăția veșnică a frumosului, problemele literare, cu un cuvânt pentru viața artistică. Pentru îndrumătorii vieții culturale a unui neam este aceasta o — conditio sine qua non — și nu poate lipsi din programul nici unei instituțiuni de caracter cultural.

Ruzumez deci: Scopul Reuniunii noastre pe lângă „educația de specialitate”, care singură e indicată în statute, este a se augmenta prin o propagandă de agitație asiduă și sistematică în favoarea școlii și inv., câștigându-i locul cuvenit în societate potrivit serviciilor ce i-le prestează și alături de aceste două: „educația artistică”.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

Tenul.

(Urmare).

Dușmanii cei mai de temut ai obrazului sunt sbăr-citurile. Și împotriva lor nu există leac mai sigur ca masagiul. Inaintea oglinzii în plină lumină, fiecare cutuliță trebuie examinată și atunci procedat cu masagiul în felul acesta. Imuiați degetele în Cold-creamul următor pe care vi-l puteți pregăti singure:

Apă de rose	500 de grame
Oleu de migdale dulci	500 de grame
Ceară albă de albine	20 de grame
Spermanțet	20 de grame
Oleu de rose	3 grame

Cu ajutorul unei lingurițe de lemn amestecați ceara și spermanțetul pe care le puneți să fiarbă în bain-marie. Apoi rînd pe rînd turnați înăuntru picătură cu picătură, uleiul de migdale și apa de rose. Când totul e bine mestecat turnați compoziția într'un vas de porțelan și de îndată ce este puțin recorit, turnați și uleiul de rose, care parfumează crema, ce o puteți avea în măsura aceasta câte-va luni de zile.

Cu degetul inelar, cel din mijloc și arătătorul, masați bine și tot în cercuri, ea să nu întindeți pelița obrazului deteriorându-o mai rău, fie ce cutuliță ce o observați. Masagiul trebuie să dureze cel puțin zece minute. Astfel se activează circulația sîngelui în partea atinsă de cute, și un nou aflux de sînge proaspăt vine să restabilească elasticitatea. Intindeți apoi Cold-creamul pe întreaga față, ștergeți cu o batistă fină prisosul de grăsime ce s'a adunat în părțile masate și dacă pielea e prea iritată în urma masagiului umeziți puțin fața cu soluțiunea următoare care improspătează și domolește iritațiile pielii:

Esență de violete	350 de grame
Esență de rose	35 de grame
Tinctură de iris	80 de grame

Nunai după aceasta vă serviți de pudră și observați totdeauna ca ea să fie curată din orez. Nu aspirați la pudrele scumpe și parfumate cari nu sunt totdeauna curate din orez.

Punctele negre din porii pielii, în jurul nasului și din umerii obrazului le puteți înlătura astfel. Cu un amestec de : Apă de rose jumătate de păhărel și apă oxigenată iar jumătate de păhărel, picați cu ajutorul unui bețișor de chibrit, câte o picătură pe fiecare punct și lăsați să se usuce pe loc fără a fricționa sau a apăsa locul cu puncte negre căci felul acesta de a le extirpa forțându-le, e prea brutal și lasă semne. Dacă apa oxigenată credeți că e prea violentă puteți picura un alt amestec tot atât de eficace:

Jumătate apă de rose, jumătate amoniac, amestecând compoziția bine într'un păhărel, după câte picături vă este necesar.

Toate aceste sunt necesare tenului dimineața, când pe obraz nu trebuie să se întrebuinteze apa ei numai masagiul cu Cold-cream și un foarte ușor strat de pudră; seara înainte de culcare numai atunci vă spălați figura cu apă mult săpunată. Amestecați săpunul în apă nu-l puneți direct pe față și cu apa aceea vă spălați bine fața. Nu vă serviți nici de burete nici de pânzături fiind prea aspre pelița mînilor e cea mai suportabilă. Apa săpunată să fie caldă totdeauna și după aceea numai vă clătiți cu apă rece. Apoi faceți un nou masagiul de zece minute, cu Cold-creamul.

În timpul verei, pentru a îndepărta petele de arșită și nădușală, seara, în loc de baia cu apă săpunată vă spălați fața prin mijlocirea aburului. Turnați în lighean doi litri de apă elocotindă și 30 de grame tinctură de benzoës, vă acoperiți de-asupra capului cu un prosop gros și stați astfel plecate de-asupra aburului până ce transpiră figura cât mai mult. După aceea vă ștergeți fața cu apă de Colonia.

Toate aceste săvârșite, datorită către ten este îndeplinită. Rămâne apoi cele opt ceasuri de somn într'o odaie curată cu geamurile deschise de pereți, dar

bine coperite. Iarna sau vara somnul cu geamurile deschise nu vă poate decât ajuta sănătății și frumuseții numai să fiți călduros acoperite astfel ca să nu simțiți frig, căci frigul e o crimă împotriva sănătății și frumuseții tenului. Bine înțeles fiind corpul bine încălzit, obrazul chiar răcit de adierile recoroase ale nopții, de fapt nu suferă frig.

Împotriva butonilor de obraz (coșii) nimic mai bun ca pasta de amidon. Amestecați o jumătate de pahar praf de amidon cu o jumătate pahar de apă și cu pasta aceasta vă acoperiți în strat grosior, locul cu butonii vă legați cu o pânzătură fină pe de-asupra și astfel vă culcați seara.

Cu aceasta capitolul tenului e încheiat, rămâne la bună voința fie căreia, să aibă răbdarea a se ține strict de toate aceste îngrijiri pe cari le socotesc cu adevărat excelente în urma propriei mele experiențe.

CAPITOLUL III.

Pentru a fi sveltă.

Da, grăsimea e un aprig dușman al frumuseții. Nu vreau să zic însă că femeile nu trebuie să mănânce ca lumea și să se chinue cu flămânzeala. Nu, dimpotrivă, pentru că o astfel de postire e dăunătoare bunului echilibru al sănătății. Nu mâncați însă lucruri prea dulci ori prea acide, prea reci ori prea calde, prea crude ori prea useate.

Nu mâncați absolut deloc, carne de porc, de vacă, de berbec, nici legume făinoase, cartofi, varză mază ori fasole uscată, lînte; nici unt, smântână, lapte gras, frișcă, zăchăreturi, bomboane, pudinci (cochuri) înghețate, nici pâine albă prea proaspătă, nici beți vin rosu. Încuți toate aceste cu: cărnuri albe și slabe, ouă, legume verzi (spânac), măcriș, sparanghel, mazăre și fasole verde) și mai ales salată verde opărită sau crudă, dar care nu trebuie să vă lipsească deloc nici o masă, în nici un sezon, pâinea prăjită și fructe în foarte mare cantitate crude ori fierte, dar fierte cu zaharină nu cu zahăr, mai ales portocale, cari ajută foarte mult și la înfrumusețarea tenului. Suprimați cu des-vârșire primul dejun, — dimineața, care e cel mai prielnic îngrășării.

Și după, faceți masă umbrați cel puțin douăzeci de minute pentru a nu lăsa abdomenul să se desvolte.

Cel mai aprig dușman al îngrășării este însă aierul, plinul aier. El distruge grăsimea pentru că oxigenul arde carbonii. Umbrați, umbrați în aier cât de mult. La început vă va fi greu, căci femeile grase (și mai ales să aibă tîcnă, dar dacă voiți să fiți svelte trebuie să vă hotărîți la umbrel mult în aier. Mișcarea faceți prin casă valorează foarte puțin. Trebuie însă ca după două luni în care timp ați făcut zilnic plimbări din ce în ce mai lungi, să ajungeți a vă plimba până la opt kilometri pe zi. Revenind acasă însă cu marea poftă de mîncare aveți grijă și v'o potoliți cu mîncările indicate contra îngrășării. Vă saturați fără să vă adăoge grăsimi. Plimbările lungi și sporturile în cazul acesta fiind foarte necesare, vă va diminua înec, înecet conturul tăliei și formele poate chiar diforme, fără a vă scădea mult din greutate cu toate acestea și fără a vă răpi din frăgezime. Dimpotrivă obrații vor deveni și mai tari și mai rozăți. Efectul căutat îl veți obține. Grăsimile se vor topi în schimb muschii se vor întări și vor câștiga ei în greutate. Astfel nu grăsime ci muschi. Cu umbrelul în aier liber trebuie însă să persistați zilnic și nu renunțați la el și nu pierdeți răbdarea, ci faceți-vă din el un obicei cu neputință de înlăturat.

Nu întrebuintați nici odată medicamente de slăbire. Sunt stricătioase. Masagele însă sunt cele mai bune. Și masensa să nu întrebuinteze la masat nici un fel de olei ci numai pudra de talc. Sunt bune de-asemeni fricțiunile externe pe întreg corpul cu:

Tinctură de iod	30 de picături
Iodur de potasium	4 grame
Hyposulfat de sodiu	1 gr. 25 cgr.
Apă destilată	180 de grame
Apă de anis	170 picături

Fricțiunile aceste zilnice slăbesc. Băile de abur în fiecare săptămână de două ori, ajută cât se poate de mult slăbirei. Urmați credincios și cu sfârșit

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimito franco.

saturile acestea și fiți sigure că veți obține rezultatul dorit.

Dar pentru ca pe măsură ce veți întrebuința și aceste din urmă mijloace slăbind, pielea se contractă pierzând volumul, pentru a o aduce la justa elasticitate întrebuințați compresile reci și dacă acestea nu ajută aplicați pe întreg corpul următoarea cremă astringentă care e cu desăvârșire eficace:

Glicerină	150 gr.
Măduvă de berbec	500 gr.
Tinctură de benzoës	8 gr.
Rachiu tare (de comină)	4 gr.
Praf de alun	2 gr.
Apă de flori de portocal	150 gr.
Cleiu de pește rusesc	4 gr.

(Va urma).

Viorica Dumbravă.

Cronică din Paris.

Regele Serbiei la Paris. — Elocvență compri-mată. — Ceva despre poetul Verhaeren. — Un maniac. — Napoleon și Balzac. — Asemănări!

Paris, 22 Noemvrie.

Am văzut de multe ori Parisul sărbătorind vizitele suveranilor străini, dar n'am văzut nici o primire așa de strălucită și de entuziastă, ca aceea făcută regelui Petre al Serbiei, care a părăsit ieri orașul nostru. Aceasta fiindcă pe regele Petre nu l-a aclamat Parisul oficial, ci parizienii; și mai ales, fiindcă ei au salutat în persoana lui, mai întâi pe Petre Karagheorghievici parizienii au recunoscut pe fostul elev dela Saint-Cyr, și pe luptătorul dela 1870. L-am văzut pe Petre al Serbiei, trecând în goana trăsurei pe Câmpiile-Elyseei, alături de președintele Fallières. Pe figura sa marțială, juca un zîmbet duos, pe când își avânta căciula de astrakan alb, ca să răspundă la uralele miilor de parizieni înșirați dealungul vestitei promenade, la spatele regimentelor de soldați. Dar la gară, în momentul când a pus piciorul pe peron Karagheorghievici a avut un gest cu adevărat frumos. Înainte de a strînge mîna dlui Fallières și a persoanelor oficiale care l'întîmpinau, regele Petre s'a dus drept la drapelul regimentului gardei, care falfăia în vînt în cîstea lui, și s'a aplecat adînc dinainte-i. Omagiul acesta adus Franței întregi, și steagului sub ale cărei cute s'a luptat el în 1870 pentru țara sa de adopțiune din acele timpuri, a stîrnit un entuziasm de nedescris. De aceea Francezii n'au știut ce să mai facă pentru a-i manifesta simpatia lor. În timpul vizitei ce a făcut-o la școala militară dela Saint-Cyr, în ai cărei pîreți a băut odată inima lui de douăzeci de ani, regele Petre s'a lăsat dus de o emoțiune profundă. În fața patului în care a dormit odinioară elevul Petru Kara — cum i-se zicea pe atunci — ochii lui au lăcrimat. Și sunt sigur că în momentele acelea, duioșia lui era sinceră și curată; că ori-ce sentiment de ambițiune politică sau de orgoliu era departe de inima lui. La elipele acele regele Petre al Serbiei își va fi amintit desigur numai de un singur lucru: că este bătrîn, că a fost odată tînăr, și în el n'a mai rămas altceva decît pe un biet muritor care azi este și mâine nu va mai fi, după inexorabila și tulburătoare lege a destinului omenesc.

...Deputații francezi s'au arătat într'adevăr marinișoși și marinișia lor a mers până la sacrificiu. Ei au renunțat cu promptitudine care vinește la unul din cele mai răspîndite sentimente omenesci: la vanitatea de a cuvînta. Mă explic înaintea de discuția asupra bugetului, ministrul-președinte Caillaux s'a plîns că votarea proiectului de buget se face în Franța cu mari greutăți, din cauza îndelungatei elocvențe a oratorilor parlamentari. Și, înadevăr, în care parlament din lume nu se vede acelaș lucru? Pentru cel mai însemnat amendament, deputatul îmbătîndu-se de propriile sale cuvînte, inundă Camera cu discursuri cari nu se mai sfîrșesc. Sentimentul acesta de a le lăsa răpit de plăcerea de a vorbi în public, este așa de comun tuturor muritorilor! În Franța el tinde a fi înăbușit. Cu un eroism amuzant dar real, deputații francezi au făgăduit să fie de o sobrietate încântătoare în discuțiile lor. Și fiindcă un parlamentar, adînc cunoscător al sufletelor, a demonstrat că vina îndelungatei elocvențe o poartă tribuna, deputații au decis

că în momentul când vor vorbi, ei nu-și vor mai părăsi locurile lor, evitînd astfel irezistibila mreață catodrei de lemn.

...Emil Verhaeren, distinsul poet belgian, pe cari cetitorii acestui ziar îl cunosc din delicatele traduceri și studii critice ale dlui Victor Eftimiu a fost numit baron de către Regele Albert al Belgiei. Poetul Verhaeren trăiește cea mai mare parte a anului la Paris. Cînc nu gustă ritmul unic din poeziile lui? Pe Emil Verhaeren l'am văzut, pe la începutul lunii lui Maiu, într'o împrejurare delicioasă. Era pe la 9 seara. Mă plimbam cu doi prieteni pe una din străzile din Saint-Cloud. Nu țin minte cum îi zice, dar știu că e o stradă pietroasă și răpoasă în preajma străzii Gounod. Luna plină colora în albastru-argintiu, colbul de pe drum. Vremea era senină și liniștită. Strada era deșartă. În fața unei vile simple dar drăguță, unul din tovarășii mei ne spuse: „Aici șade Verhaeren”. Două din ferestele dela eatul întăiu erau deschise, odaia era luminată. Atunci celalalt tovarăș a zîmbit discret, ne-a făcut semn să stăm liniștiți și cu o voce caldă și melodioasă a început să declame versuri de ale poetului belgian. A declamat două din cele mai frumoase poezii ale lui: „Novembre”, care începe cu versurile:

*Les grand'routes tracent des croix
A l'infini, à travers bois.*

*Les grand'routes tracent des croix lointaines
A l'infini, à travers plaines...*

*Les grand'routes tracent des croix
Dans l'air livide et froid...*

Și admirabila poezie al cărei titlu nu mi-l amintese dar care începe cam așa:

*Les ténébres ferment mes yeux
Avec leurs mains douces et noires...*

În vremea ce tovarășul meu declama, am văzut o umbră apropiindu-se tiptil de geam, apoi stînd nemișcată în dosul perdelelor. Abia după ce vocea recitatorului tăen, și în timp ce ultimele silabe vibrau încă în noaptea senină, chipul bărbos al poetului se arătă la fereastră, cu pletele răsturnate peste frunte, din pricina atitudinii aplecate. Un zîmbet larg lumina chipul lui Verhaeren. „Merci, Messieurs, merci mille fois!” a exclamat el mișcat. L'am salutat cu toții și ne-am îmfundat în clar de lună, veseli și sprinteni ca niște ștregari de 15 ani.

...Șirul colecționarilor maniaci e nesfârșit; dela englezul care adună în sticlețe apă din toate fluviile globului și până la rusul care face colecțiuni de cutii de chibrituri din toate țările — tipuri pe cari ni-le prezintă cu o ironie așa de indulgentă marele Anatole France... Acum putem adăuga la această serie pe numitul Bonnin, care a fost prins, aici la Paris, că fură cămăși de femeie. Bizarul colecționar, care e de altfel om de omenie și rentier cinstit, are mania cămășilor de dame... cari au fost purtate, măcar o singură dată. Bonnin le alegea însă cu un gust rafinat: el își complecta colecțiunea numai cu cămeși de o fineță și de o eleganță ireproșabilă. Să nu căutați în aceste apucături nici o urmă de sadism... Maniacul nostru nu avea altă plăcere decît de a îngrămădi într'o odăe specială, cămăși femeiești... purtate și pe cari le eticheta cu îngrijire. De cele mai multe ori le cumpăra dela cameristele damelor din înalta societate; numai când nu putea să cumpere, Bonnin le fura. Mania lui e în orice caz mai puțin cruntă decît a cutărui mare duce rus care colecționa cuțitele și pumnalele cari au stîns câte o viață de om!

...Dacă la Berlin, după cum ni-se spune, numele cele mai adeseori rostite în zilele noastre sunt Wagner și Ibsen, Napoleon și Balzac sunt de cele mai multe ori pomeniți la Paris. În epoca de față interesul ce l'inspiră memoria formidabilului Cesar, este o adevărată frenezic. Răsfoiam ieri, la Biblioteca municipală, un teanc de reviste și de cărți de curînd apărute: numele lui Napoleon strălucea pretușindeni. Studiile istorice serioase sau romanele populare scrise în ultimul timp se învîrtesc aproape exclusiv în jurul marelui împărat. În literatură, Balzac e veșnic la ordinea zilei. Mereu apar studii noi de critică asupra lui, tipurile create de dînsul sunt pe buzele

tuturora, romanele lui sunt puse la contribuție de către autorii dramatici, cari extrag dintr'însele piese de teatru. Acum se joacă la Paris o piesă trasă din romanul balzacian „Le Curé de village”, de către scriitorul Gagriel Traireux, fostul ministru francez. Ea obține mult succes.

...De câte ori m'am plimbat în preajma gării de Est, prin străzile Martel, Richer și o parte din foburgul Saint-Denis, am avut impresia puternică dar nelămurită, că locurile acelea le-am mai întîlnit undeva, și — ce e mai ciudat — într'un alt oraș. Respiram prin aceste străzi o atmosferă particulară, pe care o defineam antipatică, aspră și uscată, fără să'mi fi putut da seama de ce. Nimic caracteristic nu mă izbea, nici un detaliu material mai viguros care să'mi fi ajutat la explicarea curiosului sentiment ce l'înceacam. Unde am mai cunoscut eu astfel de locuri? — mă întrebam meren... Și deodată m'a izbit ca o lumină vedenia stradei Smârdan din București. Da, da, în rue Martel și în rue Richer domnește aceeaș atmosferă ca și în strada Smârdan — și porțiunea din foburgul Saint-Denis de care am pomenit, evocă în mine o parte din strada Lipsceani, tot din București.

Ușurat de această soluție am căutat acum să'mi dau seama, în ce constă această asemănare? Dar n'am găsit nici una; și casele, și arhitectura străzilor, și mișcarea trecătorilor sunt absolut deosebite. Cu toate acestea, asemănarea există, o asemănare imaterială, așa cum o găsești între două persoane cari n'au trăsături la fel, ci numai un aer de familie, care te isbește însă mai tare decît o asemănare materială. Și tot colindînd pe strada Richer, ceteam distrat firmele de pe fațadele caselor: Jacques Cohen, Agence et Commission, Salomon Weil, A. Goldenberg, etc. Și deodată am înțeles în ce constă asemănarea cu strada Smârdan din București... Strada Smârdan o de asemeni locuită în cea mai mare parte de evrei comercianți... Spiritul semit, impalpabil dar simțit, se imprimă pe pîreți, plutește deasupra caselor, ne întîlnește pretutindeni în aceeași atmosferă aspră, antipatică și uscată. C. R. B.

Răsboiul italo-turc.

Noile lupte, de cari amintesc telegramele de azi, trebuie privite ca mici ciocniri parțiale, fără o deosebită importanță. Căci după cum am amintit și în numărul de ieri puterile beligerante așteaptă terminarea tratativilor începute de puteri, pentru închierea unui armistițiu, care va rezulta pacea dorită de altfel de amîndouă țările.

Noi ciocniri între trupele italiene și turcești.

Știri din Benghazi spun că ieri seară s'a dat o luptă la avantposturile regimentului 68 infanterie contra unui grup inamic care a fost respins. Informațiuni sigure spun că în lupta dela 16 Noemvre la Derna, inamicul a avut 110 morți. Ieri au avut loc mici atacuri de ale Arabilor contra tranșeele dintre Sidimestri și Hamidie. Artileria a gonit pe Arabi.

Az dimineață s'a comemorat a 30-a zi dela lupta din 23 Octomvre, în tranșeele bersaglierilor în prezența unor delegațiuni ale armatei și marinei.

Colonelul bersaglierilor dl Fara a rostit o cuvîntare patriotică.

200,000 luptători turci în Tripolitania.

Mansur, deputat de Benghazi, sosit de curînd la Constantinopol, într'un interview acordat unui ziar, declară că numărul actual al luptătorilor turci și arabi din Tripolitania e de vre-o 100 de mii.

Peste câteva zile, efectivul acesta se va ridica la 150 de mii oameni, iar în două luni va fi de 200 de mii — grație concursului triburilor Senussi cari sunt în drum spre lagărele turcești.

Monsur e convins că în curînd se va putea repurta o mare victorie asupra italienilor.

Executarea a doi ofițeri turci.

Se anunță din Tripolis că în urma ordinului generalului Caneva, doi ofițeri turci, Ali Ferignud bey și Sahi bey, au fost executați.

Cei doi ofițeri au fost arestați în apropierea pozițiilor italienești și au fost găsite asupra lor 3 lăzi cu dinamită și planuri asupra pozițiilor trupelor italiene.

Inaintea execuției cei doi ofițeri au strigat: „Trăiască Sultanul, trăiască patria!”

Situația Turcilor în Tripolitania și Cirenaica.

Din Constantinopol se telegrafiază, că guvernul turc e foarte satisfăcut de actuala situație din Tripolitania și Cirenaica. Starea trupelor este excelentă. Serviciul telegrafic și postul funcționează în mod normal. De asemenea tezaurul de război din Tripolis dispune de bani destul și e prevăzut cu toate cele necesare pentru continuarea războiului.

Protestul Poartei contra Italianilor.

După niște informațiuni din izvor turcesc, Poarta ar fi trimis puterilor o depeșă de protestare în contra bombardării portului Akaba, precum și în contra faptului că italienii au azvârlit din aeroplan niște bombe pe spitul din Zuare.

INFORMAȚII.

ARAD, 25 Noemvre n. 1911.

— **Un colaborator nou.** Incepând cu numărul de azi, intră în șirul colaboratorilor noștri novelistul atât de mult gustat și apreciat, d. Al. Cazaban, autorul mai multor volume de nuvele.

— **Sfințire de biserică.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, a plecat azi la amezai, însoțit de P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, director seminarial, Dr. G. Ciuhandu, Dr. Iacob și Cornel Lazar la Otllaca, unde va avea mâne Duminecă loc, sfințirea nou ziditei biserici. Pentru primirea prelatului s'au făcut mari pregătiri.

Din Arad au plecat d. Dr. Nicolae Oncu și alți fruntași ca să ia parte la aceasta solemnitate.

— **Tache Ionescu în Sibiu.** Cetim în „Tel. român”: Domnul Tache Ionescu, șeful partidului conservator democrat din România, a fost zilele trecute în Sibiu, în chestia procesului ce'l poartă în contra universității săsești, pentru munții ei din România. A făcut vizită I. P. S. Sale, Mitropolitului nostru Ioan, și distinsei familii P. Cosma.

— **Alegere de protopresbiter.** Sinodul protopresbiteral electoral pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul vacant al Reghinului, s'a ținut Miercuri, în 9/22 Noemvre a. c. sub conducerea P. O. Domn Lazar Triteanu, asesor consistorial. Sinodul protopresbiteral electoral e compus din 72 membri, dintre cari au fost prezenți și au votat 68 inși. Voturile s'au împărțit între cei doi candidați astfel: Petru Vasile Duma protopresbiter în Lăpușul-unguresc au votat 36, iar pentru Grigorie Nicoară paroh în Ibănești 32 membri. Alegerea a decurs în cea mai perfectă ordine.

— **Cel din urmă mohican.** Aflăm că simpaticul trubadur Ștefan Vernescu a părăsit azi pentru totdeauna redacția ziarului „Românul”. Atmosfera austeră din redacția autorizată i-a degerat rind pe rind toate strunele lirei și acum a fost nevoit să se refugieze într-o lume mai caldă și mai senină, la București, de unde venise iarna trecută plin de speranțe și nebănuitor de

pustietatea în care fusese chemat. Știm că deodată cu dl Vernescu mai veniseră din țară doi gazetari momiți de sirena autorizată, aceștia au fost însă mai puțin rezistenți, căci după câteva luni și-au și făcut calea întoarsă. Cu dl Vernescu pleacă deci și cel din urmă gazetar din regiunile arectice ale cugetării românești, din redacția autorizată.

— **Intâmpinare.** Intruniți în colegiul electoral la Arad, dăm expresiune indignării noastre pentru atacurile nedrepte ale „Revistei Preoților” din Timișoara contra protopopului nostru Procopiu Givulescu. Respingem insinuările și bănuielele neîntemeiate adresate șefului nostru tractual și declarăm că suntem de acord cu răspunsul dat din îndemn propriu, tot în acest prețuit ziar, de învățătorii din tractul Radnei în ce privește activitatea rodnică și desinteresată ce depune protopresbiterul nostru în toate cauzele naționale și culturale.

Dacă numita revistă va mai serie în necuviință de persoane și cauză și va continua în acelaș ton pătimăș și răsbunător de până acum, îi vom refuza orice sprijin. Ca să se știe!

Arad, în 10/23 Noemvre 1911. Cornel Popescu, Romul Vățian, Ioan A. Musca, Ioachim Turcu, Petru Pelle, Dimitrie Maci, Ioan Covaciu, Ioan Pantoș, Ioan Petrila, Iustin Nica, Georgiu Lupuțiu, Corneliu Monța, Teodosiu Moțiu, V. Niculescu, Andreiu Vățianu, Damascin Medrea, Zamfir Conopan, preoți.

— **Hymen.** D. Nicolae Furnică și d-șoara Paraschiva Ghighiniță își anunță eununia religioasă, care se va celebra Duminecă în 26 Noemvre st. n. 1911 la 3 ore p. m. în Biserica Sf. tului Nicolae din Brașov-Șchei.

Sincerile noastre felicitări!

— **Pentru Reuniunea învățătorilor.** Toți restanțierii Reuniunii învățătorilor desp. Arad sunt rugați și provocați și pe această cale, să binevoiască ași achita suma restantă în termen de 8 zile, la din contră fără altă provocare vor fi împrocuați. E timpul suprem, trebuie să curmăm odată cu nepăsarea unor membri. *Pecica*, la 25 Noemvre 1911. *Petru Russu*, casarul desp. Arad.

— **Să fie adevărat?** D. Nicolae Iorga publică în „Neamul românesc” următoarele: „E adevărat că, pentru simplul fapt că au fost de față la serbările Universității din Iași, unde se puteau vedea rectorii din Cernăuți, Viena și Berlin, un număr de seminariști români au fost puși sub cercetare disciplinară de un părinte director, pe care suntem gata a'l numi?”

Foile de peste munți sunt rugate a reproduce această întrebare. Poate că părintele director se va căi și va opri cercetarea care-i face atâta rușine. Altfel, dacă va pedepsi, îi vom da numele”.

— **Vapor scufundat.** Din Triest se telegrafiază că eri dimineața s'a scufundat, pe marea adriatică, aproape de Rovigno, vaporul „Romagna” al unei societăți de navigație din Ravenna.

Vaporul a fost plecat din Ravenna spre Triest în furtună, care s'a întetit tot mai mult. Când vaporul a ajuns în marea largă, furtuna s'a schimbat în orcan. Mărfurile de pe vapor au luncat de o parte, încât vaporul s'a scufundat de partea aceasta. Toate încercările marinarilor de a ridica vaporul prin aruncarea în mare a mărfurilor au rămas zadarnice.

60 de marinari, în frunte cu căpitanul vaporului, s'au înecat. Numai 10 inși au reușit să scape.

— **Arestarea unui deputat croat.** Din Agram se telegrafiază că la ordinul procuraturii a fost arestat fostul deputat Petru Crainovici, care își urmează acum turneul electoral.

Despre motivele arestării telegrama nu face pomenire.

— **Divorțul principesei Luiza.** Tribunalul din Roma s'a pronunțat în procesul de divorț dintre ex-princesa Luisa de Saxonia și bărbatul ei de al doilea compozitorul Toselli, declarând desfăcută căsătoria lor.

În ce privește copilul, tribunalul a refuzat să lase în îngrijirea nici unuia dintre soții divorțați, ei a hotărât ca părinții lui Toselli să aibă însărcinarea de a supraveghia educația lui.

Ex-prințesa Luisa, care a asistat în persoană la desbateri și-a manifestat nemulțămirea de sentința dată, în ce privește copilul.

Florența. — Tribunalul a admis divorțul soților Toselli. Propunerea de a condamna pe Toselli la o amendă, pentru că și-a adus în casă amanta sub pretext că este o guvernantă, a fost respinsă.

Conform propunerii lui Toselli, tribunalul a recunoscut că fiul său micul Phlebert urmează a fi încredințat spre creștere părinților lui Toselli.

Dna Toselli care a fost de față nu și-a putut ascunde furia în contra acestei sentințe și a părăsit sala fără a mai răspunde la întrebarea dacă face sau nu apel contra sentinței pronunțate.

— **Consecințele unui nou crach financiar în Galați.** Se telegrafiază din Galați: A produs în toate cercurile financiare locale o senzație extraordinară sinuciderea prin împușcare a exportatorului de cereale Rudolf Ilheim din firma Artur Segal & Co.

Ilheim s'a împușcat azi în biroul său din vaul Rașca, cu un glonte de revolver tras în gură. Sinucigașul a lăsat cinci scrisori.

Într-una din ele, adresată dlui director al Băncii de Credit, Willi Weisenberg, îl roagă ca să înștiințeze telegrafic de tragicul său sfârșit pe mama sa, care se află la Praga, și pe un frate al său, care se află la Hamburg.

În acelaș plie a fost anexată și suma de 640 lei pentru plata telegramelor și acoperirea cheltuielilor de înmormântare.

Într-o altă scrisoare sinucigașul declară că preferă să moară decât să supravețuiască ruinei și dezonoarei și că nenorocirea sa a fost Arthur Segal, tovarășul său.

Asociații lui Ilheim, Arthur Segal, e plecat din țară de vre-o zece zile.

Suma cu care numita firmă e angajată pe piață se cifrează la aproape un milion. În bursă această sinucidere a provocat o fierbere teribilă. Ilheim era cunoscut în lumea comercială ca un om de o corectitudine desăvârșită și sfârșitul pe care și l-a dat e o dovadă mai mult a cinstei sale.

— **Mulțumită publică.** Pătrunși de însemnătatea culturală și educativă a seminarului episcopesc și indemnnați de avântul nobil al tinerimii, care dorește ridicarea cât mai grabnică a acestui lăcaș al adevărului, bunului și frumosului. Domni, cari au primit invitare la petrecerea ce se aranjează în favorul acestui seminar în 13/24 Noemvre și nu pot participa, au binevoit ași răscumpăra biletele și anume:

Dnii Aurel Pocean (Boșca-montană), Nicolae Cena (Mehadia), 10 cor. Filaret Musta (Caransebeș), 10 cor. b. b. Duce Géza (Kádár), 10 cor. Teodor Cioloca (Șipet), 10 cor. Vasile Iorga (Slatina), 10 cor. Iuliu Iorgovici (Nagy-Margita), 10 cor. Nicolae Popovici (Alibunar), 10 cor. Ioan Gruescu (Cebza), 10 cor. Dr. Petru Zepeniag (Verșet), 10 cor. „Luceafărul” (Verșet), 10 cor. Gr. Pocean (Reșița), 6 cor. Dr. Mihail Gropșian (Oravița), 6 cor. Petru Murgu (Petre), 5 cor. Dr. I. Dobosan (Timișoara), 5 cor. George Noaghea (Budapesta), 5 cor. „Vatra”

Szentó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.
Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. ————— Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete delemn din
Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. —

(Cluj), 5 cor. „Plugarul” (Cacova), 5 cor. Nicolae Poercean (Câlnic), 5 cor. Ilie Imbrescu și fiul (Dalboșet), 4 cor. C. Veres (Végszentmihály), 4 cor. P. Burz (Végszentmihály), 4 cor. Nicolae Popovici (Boeșă-română), 3 cor. Ioan Bogoevici (Terogva), 3 cor. Petru Savi (Sacoșul-ungurese), 3 cor. D. Bogoevici (Bănia), 3 cor. Ioan Velovan (Ruseabánya), 3 cor. Ioachim Perian (Boeșă-montană), 3 cor. I. Velcean (Reșița), 2 cor. Romul Balnojan (Satul-nou), 2 cor. Pavel Șandru (Terogva) 2 cor.

Avem convingerea că toți cei invitați vor grăbi să răspundă la apelul nostru. *Comitetul manjator.*

— **Catastrofă de tren.** Din Paris se telegrafiază că trenul de persoane care a plecat din Angers spre Poitiers a căzut, Joi dimineață, în râul Thouet. Podul care duce peste riu suferise în urma ploilor din urmă și s'a prăbușit sub povara trenului.

În tren călătoreau peste 100 de persoane, dintre care 30 au perit în valuri.

— **Revoluția din China.** Știrile ce sosesc din Peking spun că în China iar a început măcelărirea Europeanilor. Până acum au fost omorâte peste 20.000 persoane.

De două zile se dă o luptă violentă la Hankau, rămasă pentru un moment fără nici un rezultat.

Pe câmpul de luptă dela Hankau se află 5000 de morți.

Puterile se constătuiesc pentru o intervenție. Yuan-Chi-Kai a oferit tronului sprijinul său pentru restabilirea monarhiei.

Între revoluționari se observă o mare desbinare. Mișcarea pare a avea un caracter străin și dușmănos.

În provincia Yunnan au fost de asemenea măcelăriți europeni.

Ambasadorii străini au ridicat chestia interdicției importului de arme pentru a împiedeca astfel împărțirea de arme dușmanilor europenilor.

— **Aviz.** „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie”, neputând desface din losurile loteriei proceutate nici atâtea cât să se poată acoperi spesele efective, s'a văzut silită să ceară dela înaltul minister și a și primit amânarea loteriei cu un an. Tragerea losurilor se va face, deci, la 12 Iunie 1912.

Aducând la cunoștință aceste împrejurări

triste, Reuniunea roagă din nou, cu toată căldura, onoratul public românesc de pretutindeni să grăbească cu cumpăraturile losurilor, ajutând astfel reușita întreprinderii pornite de Reuniune cu atât entuziasm.

Cererile de losuri să se trimită pe adresa: *Hermína Ciorogariu, Arad, Școala civilă de fete, Strada Deák Ferenc.*

— **La fondul casei împreunate cu hală de vânzare** a „Societății meseriașilor români din Blaj” au intrat următoarele contribuiri benevole: Iosif Lita protopop în Iclod 5 cor., Ioan Botezan preot în Agârbiciu 1.20., Ioan Șolnai absolut în teologie, Nicolae Vescan, Ioan Novac, Cornel Oțel, Ioan Pop cu privilegiul sfințirii intru preoți câte 1 cor., Dr. Alexandru Nicolescu prof. de teol., Ștefan Roșian spiritual, Octavian Pop învățător în Vad, Nicu Corfescu artist, Danil Sasu preot în Sântana-de-Murăș câte 1 cor.

— **La fondul văduvelor și orfanilor meseriași,** administrat de „Societatea meseriașilor români din Blaj”, au contribuit: Petru Moga fronzelar cu privilegiul botezului fiului său Ioan Petru 10 cor., Iacob Domșa funcționar la administrația centrală 2 cor., Ștefan Roșian spiritual la sem., Dr. Ioan Rațiu profesor, Virgil Pop proprietar, Traian Denghel student în drept, Vasile Oltean privatier, Ioan Maior director de moșii — toți din Blaj câte 1 cor.

x Cei ce doresc să-și comande haine din Cluj, în preț ieftin și croială modernă să se adreseze croitoriei **Katz și Mendel**, Piața regelui Mathia, care stă la dispoziția On. Public cu bogat asortiment în haine de bărbați și copii.

x Recomandăm în atenția On. Public prăvălia de confecțiuni de dame, lingerie și articole de modă **Heyes și Dornhelm**. Timișoara-orăș palatul „Lloyd”, unde se pot căpăta cele mai moderne mărfuri aduse și lucrate în atelier propriu. Coase toalette englezești după măsură.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Progresează pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Németh și Király.** croitorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit ștufe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

ECONOMIE.

„Albina”, institutul de credit și economii din Sibiu publică următorul

AVIZ!

Aducem la cunoștința publică și a stimateților noștri bărbați de încredere și clienți, că cu ziua de 1 Octombrie a. c. atât *Centrala*, cât și *filialele noastre au încetat a fi reprezentanțe generale* ale societății de asigurare „Donau” (Dunărea).

Aflăm de cuviință a da acest aviz, fiindcă după informațiile ce avem, de numele institutului nostru s'a făcut uz și după încetarea legăturilor dintre noi și „Dunărea” în scopul acuirării de asigurări pe seama acesteia din urmă.

Direcțiune.

*

În legătură cu acest aviz suntem în măsură de a ști că biroul *Băncii generale de asigurare* din Sibiu e deja instalat și și-a început lucrările. Tarifele de premii și condițiunile de asigurare ale Băncii noastre de asigurare sunt sub presă și în 2—3 săptămâni vor fi puse la dispoziția publicului. Și până atunci însă Banca primește și pertractează ori ce afaceri de asigurare așa că cei interesați i-se pot adresa direct. Din partea noastră sfătuim cu tot dinadinsul publicul nostru să rezerve și să facă toate afacerile de asigurare la noua noastră bancă.

*

Carne din România în Budapesta și Viena.

În cursul zilelor din urmă au sosit din România cantități mari de carne la Budapesta. Efectul a fost o scădere însemnată a prețurilor. În hala de

Leon Tolstol.

161

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Nu încă! zise Napoleon.

Dar numai decât ca și când i-ar fi fost teamă de a se lăsa târît de sentimentul său, el se întinse la chipul lui Balaschiff să urmeze.

Acesta adăugă că Alexandru nu-și va începe tratativele decât cu condiția... Balaschiff sovăi la amintirea acestei condiții: el nu o putea menționa; el bălbăi. apoi reluă: „Cu condiția ca armatele franceze să se retragă dincolo de Niemen”.

Napoleon observă tulburarea lui Balaschiff. Fața lui se contractă și mușchii piciorului său stâng fură agitați de o tremurătură neregulată. Și cu cât împăratul vedea glasul mai tare, cu atât și piciorul svăcnea mai tare.

— Eu nu doresc pacea mai puțin decât împăratul Alexandru. N'am făcut eu de optsprezece luni încoace decât să an putut pentru a o obține? De optsprezece luni așteptăm. Și ce așteptați acum dela mine ca să încep tratativele?

— Sire, cerem retragerea trupelor voastre dincolo de Niemen.

Napoleon făcu un gest energic cu mâna sa mică și albă.

— Dincolo de Niemen? repetă el. Imi cereți numai pace?

Acum două luni imi cereați să mă retrag dincolo de Oder și de Vistula.

El se plimbă tăcut prin odaie, apoi se opri din nou în fața lui Balaschiff. Chipul său sever părea împietrit, în vreme ce mușchii piciorului său tremura din ce în ce mai tare.

Napoleon avea conștiința de această particularitate, despre care spunea: „Tremuratură piciorului meu stâng este un mare semn de superioritate”.

— Propunerii de felul acestora se pot face printului de Baden, dar nu mie! Strigă el deodată fără voia lui... De mi-ați da Petersburgul și Moscova, și încă n'as primi astfel de condițiuni. Ziceți că eu am început războiul? Dar cine s'a dus cel dintâiu în mijlocul armatei lui? Împăratul Alexandru, nu eu. Imi propuneți de a începe tratative după ce am cheltuit milioane și după ce ați încheiat o alianță cu Engllitera? Imi faceți propunerii, acum, fiindcă vă aflați într'o situațiune încurcată? Și care este scopul alianței voastre cu Engllitera? Ce v'a dat ea?... Se zice că ați încheiat pacea cu Turcii...

— Pacea s'a încheiat, începu Balaschiff.

Napoleon îl întrerupse. El avea nevoie de a vorbi singur, și urmă cu elocvență și cu iritare fără de frâu a oamenilor răsfățați de noroc.

— Da, știu că ați încheiat pacea cu Turcii, fără a fi obținut măcar Moldova și Muntenia. Eu așa fi dat aceste provincii împăratului vostru, după cum i-am dat Finlanda. Da, le făgădnisem împăratului Alexandru și i-le-aș fi dat; dar acum nu va avea aceste frumoase provincii. Și cu toate acestea, el an le-ar fi putut alipi imperiului său și ar fi întins stăpânirea Rusiei dela golful Botnic până la garile Dumării. Nici Ecaterina cea Mare n'ar fi putut face mai mult.

Napoleon pășea prin odaie, animându-se din ce în

ce mai mult și repetând lui Balaschiff aproape vorbă cu vorbă cuvintele pe cari le rostise în fața lui Alexandru la Tilsitt.

— O! ce frumoasă ar fi putut să fie domnia împăratului Alexandru! Și grandoarea sa, numai prieteniei mele ar fi datorit-o. O! ce domnie frumoasă!

El repetă aceste cuvinte de mai multe ori, scoase din buzunarul său o tabacheră de aur, o deschise și aspiră lung și cu plăcere mirosul de tabac.

El aruncă o privire de regret asupra lui Balaschiff și cum acesta deschidea gura ca să vorbească, el îl întrerupse cu vioiciune:

— Ce ar putea să câștige împăratul Alexandru aiurea, afară de prietenia mea?

„Nu, el a preferat să se înconjoare cu toți dușmanii mei. El a chemat lângă dânsul pe Stein, un trădător izgonit din patria sa; pe Armfeld, un intrigant și un deșos; pe Vincentgerodet, un supus francez care-și perduse drepturile; pe Boenigsen, ceva mai capabil decât ceilalți, dar care n'a știut să facă nimic în 1807 și care ar trebui să evoace împăratului Alexandru amintiri foarte dureroase...”

„Și măcar dacă ei ar mai putea fi întrebuințați la ceva, urmă Napoleon cu iuteală, abia putându-și urma cu vorbe repeziciunea gândirii sale. Dar nu, ei nu sunt buni nici de pace nici de războiu. Se zice că Barclay ar fi cel mai capabil dintre generalii ruși, dar după cum l'am văzut la luera, nu-mi vine să fiu de această părere. Și ce fac ceilalți curteni? Pful propune, Armfeld se ceartă, Boenigsen examinează iar Barclay chemat să activeze, nici n'are ideie de ce trebuie să întreprindă. Numai Bagration e un om de războiu, cu toate că e prost; dar are experiență, siguranță în privire și deciziune. Și ce rol joacă tinărul d-voastră în această mulțime impestrițată? Suveranul nu trebuie să fie în capul armatei decât atunci când e un adevărat căpitan.”

vânzare kgramul de carne de vită se vindea cu 80—100 fil.

Consiliul comunal din Viena a votat o sumă de 10.000 coroane ca să se importe din România carne, care să se dea spre vânzare măcelarilor mai mari. Dacă calitatea cărnii va corespunde așteptărilor, consiliul va importa cantități și mai mari.

BIBLIOGRAFII.

Noua revistă română de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru a apărut cu următorul sumar:

Noutăți: In chestia sinodală.

Chestiuni actuale: N. Em. Teohari. — Octavian Goga ca poet al acțiunii. Dem. I. Teodorescu: Un luptător al culturii nouă în Ardeal. (Emil Isac). N. Moisescu: Școala educativă condamnă cărțile de școală.

Literatură: I. Chiru-Nanov: In preajma Ceahlăului (cu ilustrații).

Cronica teatrală: Lazăr Cosma: Fiul ei de Em. Nicolau și Al. Simionescu; Salvatorul de Hennequin și Weber.

Cronica științifică: Em. Grigoraș: Noutăți științifice. Congo și Maroco. Ligno-Cimentul. Case de bani care nu pot fi tăiate cu flacăra oxiacetilenică.

Polemice: M. Burileanu: Un răspuns dlui Pârvan.

Insemnări: Gh. Panu. Metafizica la Universitate. Noua lucrare a compozitorului Castaldi. Teatrul „Comodia”. Intelectuali.

Revista revistelor: Vieața Nouă. Luceafărul. Masca. Lira populară. Mereure de France.

Memento.

A apărut și se găsește de vânzare la „**Librăria Tribuna**”:

„Spre Prăpastie“

Senzaționala serie de articole a dlui R. Ciorogariu, a apărut în broșură și vestim tuturor doritorilor de a avea aceste pagini de tăria unor documente istorice, că pot comanda broșura la librăria „Tribunei”, în preț de 50 bani.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze la „**Librăria Tribuna**”, adăugându-se și portul postal.

Revista „**Flacăra**” (numerele 1, 2, 3) se găsesc de vânzare la Librăria „**Tribuna**” cu prețul de 16 fil. numărul. La comanda să se adauge 5 fil. porto.

A apărut Nr. 20 din cunoscuta bibl. **Lumina** cuprinzând „**Aria Marcella**” de celebrul scriitor francez Theophile Gautier, în traducere românească de poetul N. Davidescu. Un volum 30 bani.

Ultima noutate literară:

„La Masa Calicului“

Nuvele și schițe
de

Caton Theodorian

Un elegant volum de 180 pagini, cuprinzând 14 nuvele și schițe alese ale distinsului novelist. In foiletonul nostru de azi reproducem schița „**Isădia**.”

Prețul volumului 1 cor. 50 bani + 20 bani porto. De vânzare la „**Librăria Tribuna**”.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi“.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, însirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o novelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de pretutindenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cei mai de seamă scriitori născuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mângâriar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scris îl cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presei. Se arată în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și **Calendar pe 1912**, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (**Librăria Naț. S. Bornemisa**) din **Orăștie**—Szászváros, și dela „**Librăria Tribuna**” din **Arad**.

Celor ce iau cel puțin 5 exemplare li-se dă **25% rabat!**

A apărut:

„Amintiri“ de Al. Ciura

ca cel dintâi volum din „**Biblioteca scriitorilor dela noi**”, în care se vor tipări rînd pe rînd toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „**Amintiri**” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoasă limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurânduți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (**Librăria Naț. S. Bornemisa**) în **Orăștie**—Szászváros, și dela „**Librăria Tribuna**” — **Arad**. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

A apărut:

Calendarele pe 1912

din editura lui W Krafft din Sibiu și anume:

„**Amicul Poporului**”, anul LII, întocmit cu cunoscute-i competență și pricepere de I. Popovici, are în frunte un frumos portret al dlui Andreiu Bărcănuș, noul președinte al „**Asociațiunii**”. — Evenimentele mai importante din viața culturală a Românilor, află un loc ales în acest bun calendar. Aflăm aci portretul dlui prof. N. Iorga, cu un articol elogios asupra acestui uriaș al gândirii românești, și câteva cugetări ale dânsului. Se aduce un articol asupra cursurilor de vară dela Valeni-de-munte și resumatul a 5 lecțiuni dela acele cursuri, ceea ce ridică mult valoarea acestui calendar. Publică portretul lui Iosif St. Suluțu și caracterizarea acestui fost președinte al „**Asociației**”, scrisă de N. Iorga; portretul și necrologul pedagogului Dr. Petru Span. Are câte un articol comemorativ despre Ioan Maiorescu și Leo Tolstoi. Descrierea festivităților neuitate dela Blaj cu ilustrațiuni, între cari portretul inginerului Vlaicu în societatea poetului Goga. — O frumoasă poezie de I. Borcia și un articol despre întunecimea de soare din 1912 de Gavr. Todica, un articol privitor la clasa noastră de mijloc, o cronică a anului bogat ilustrată (V. Stroescu), șematismul statistic al Românilor ș. a. m. fac din acest calendar un adevărat almanah, în care orice om poate găsi destulă hrană sufletească și distracție folositoare. — Prețul 70 fil.

„**Poznașul**” lui Haralamb Călămăr (Ermil Borcea), calendar umoristic ilustrat cu nenumărate caricaturi, anul XVII, nu-l poți lăsa din mână până nu l-ai cedit tot; și după ce l-ai pus jos iarăși îl iai și-l mai cetești când vine vremea, când toate glumele și pozele dintr'insul, sunt atât de bune. Cine iubește umorul sănătos, să-și cumpere un poznaș cu 60 de fileri și va rîde de 10 zloti.

„**Calendarul Săteanului**”, anul XXI, apare mai bogat în text ca până acum, se vede că a ajuns la vârsta de voinic și a moștenit pe unchișul cu slove cirile, care și-a trăit traiul și nu se mai iveau de aci încolo. Lectură folositoare și instructivă pentru săteni. Prețul de 30 fileri îl face a fi cel mai ieftin calendar românesc.

De vânzare la Librăria „**Tribuna**”.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„**Tribuna**” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

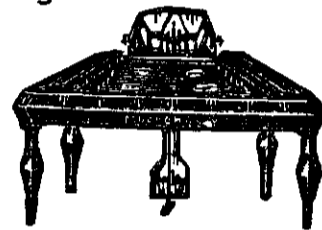
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — **Gramofoane** cu plăci artistice, — **vioare flaute**, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fed.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comanda din provincie se execută propmpt și — francate în cel mai scurt timp. —

Atelierul de dentistică

Radu Novák.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 Nôvembre a. c. mi-am mutat atelierul meu de dentistică în **Szabadság-tér Nrul 5.** unde îl voi mări și aranja după cerințele cele mai moderne. —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei *Moștenitorii Iacob Graf din Turnu-Severin* (România)

2 vânzatori inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cu practică și reînșirați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

Căsătorie: Un tânăr vicenotar, în etate de 35 ani, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, doborâtă a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: *M. T. vicenotar, Năbrád, — Szatmármegye — Posterestante.*

Se dau împrumut!

costume femeiești și de călușeri, pentru petreceri, serate și baluri.

Merișorul de țesături rom. din Orăștie.

Gine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Greșiu & Voda

din Lușoș,

care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

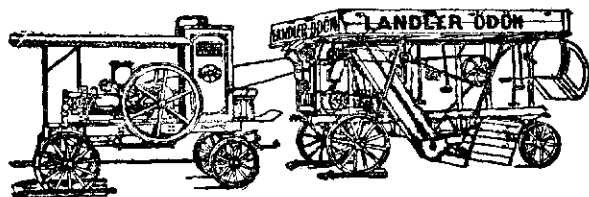
Un candidat de avocat

cu practică, află momentan aplicare în cancelaria avocatului *Dr. Nestor Porumb*, în Biserica-Albă (Fehértemplom).

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR” motor cu o’ei natural

în urma multiplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2—300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm pentru:

mori-, ateliere industriale și la toțfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1½ fil.

Nu este supus supravegherii finanțelor!

Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.

Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe, Budapest, Lovag-u. 2.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunostințez onor. public, că în **bransa arhitectonică** execut toțfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. — Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei.

Societatea pe acții de mașini de cusut
Singer Co

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip.

Nagyvárad, — Erzsébet-utca

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la bransa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. — Trimit desemnuri și catalog. — Voiesc să atrag atenția onorabilului Public prin lucru solid și prețuri ieftine.

Liferez pietri și nisip în cant. mare.

Vânzare de

altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze

cu încredere la pepinaria condusă conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Csanád, Torontálmegye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perșeci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMÂN

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul visect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articolași literari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „*Burdea re’ntors la vechea lui lefterie*”

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porturi naționale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei colori. Desemnat de artistul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. Conspectul exact al tuturor avocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la **Administrația „Foi Poporului Român”,** Budapesta, VII., István-ut 11.

CALENDARUL
POPORULUI
ROMÂN
ANUL JUBILAR
1912
PREȚUL 40 FILERI

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

HUSTEN

In contra tusei, răgușelei și catarului nu e nimic mai bun decât

Bomboanele Réthy.

La cumpărare să grijim cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt emulsiuni imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie.

Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruccinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apol va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țeve, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceace privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

In grădina de iarnă a
„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și uscat totfelul de biliarde, în stilul cel mai modern, primind pe lângă prețuri foarte moderate și reparaturi.

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomanda în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, de lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAJDU

BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și lăferează cele mai alese soiuri: Române, Franceze și Ungare — Servește cu cele mai renumite vițe de Delaware produse de cel mai fin și bine plăut vin, recunoscut în lume. — Comandele se efectuează prompt și în calitate inecștionabilă garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România. Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstari crescuți peste 50—100 cm. și portatolul în perfecta stare a sănătății, după cum testează certificatul din Catalogul mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. — Fiind cererile foarte mari, grăbiți cu comenzi de pe acum a spre a putea avea varietățile dorite.

Fiind cererile foarte mari, grăbiți cu comenzi de pe acum a spre a putea avea varietățile dorite.

NICOLIN - Timișoara
(Centru), str. Takarekpenzár

Articole de cofură specială.

Wylome Balke

Chignon, buclă împletituri, turbante, plete, transformabile, peruce, bandon...

Specialități de cofură pentru curățarea pieptenilor, ornamente trepozite pentru...

Mare depozit în articole de toaletă, de păr,...

Primul salon pentru frizat, conservarea ondularea, spălarea, colorarea și curățarea părului și a mânilor din Ungaria de... Comande prin poștă se efectuează prompt. — — curent gratis și franco. — —

Cele mai minunate manșoane și cele mai moderne boavuri se pot capătă cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de blănării al...

MAYER MIKLÓS
Arad, Strada Kossuth 5.
(Casa proprie).

Tot acolo se primesc spre reparare tot felul de blănării fine cu — prețurile cele mai moderate. —

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și gustosă. Se coace spre sfârșitul lui August, și poate folosi ca deesert, pentru uscat, la făcerea sucului și a sligovițului. — Prunii mei nu cad la căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca și alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost în diferite rânduri, cu premiul întâi din parcul lui. A fost premiat la expoziția milenară din Viena 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalia de argint și în fine la expoziția regnicolară din Sarajevo și Ertegovina ținută la Sarajevo iarăși cu premiul întâi. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Oltoieri de struguri

expediază, garantând de soiul viță americană, netedă și cu ră-

coș, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Mentri első szőlőoltvány-telep

Caspari Frigyes, Medgyes 16 (Nagyküküllőmegye).

și cereți prețuri curente ilustrate. Căutătorii de curent se pot ceti scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni de la persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, pentru încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Viena în 1896.

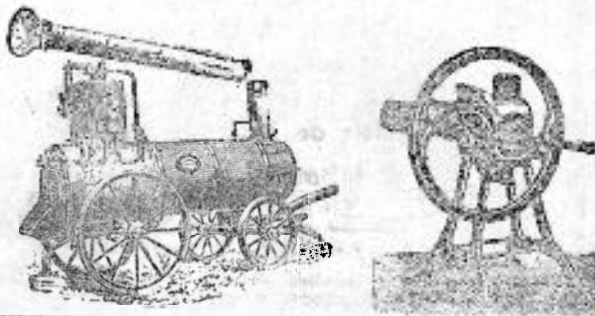
Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote, a lui ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor striccate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel acustice de creșterea sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în parte cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai răsunător, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curente ilustrate gratis

Kálnai S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier, **Murás-Osorhei — Marosvásárhely.**

Motoare cu benzin și olei brut, locomobile, motoare absorbitoare de gazuri. — Mașini-motoare cu benzin, automobile pentru arat și îmblătit. — Primește totfelul de montări pentru mașini, stabilimente industriale, mașini cu aburi și încălzirea cu aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale, montarea deplină a morilor precum și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină! — Serviciu prompt! — Prețuri ieftine.

Întru sezonul de toamnă!

Recomand magazinul meu bogat asortat în

pălării albituri, cravate și mițe

Mare asortiment în pălării de băieți pelângă prețuri fixe. Totodată recomand atelierul meu de blănărie pentru efectuarea a totfelul de lucrări de cad în bransa aceasta pelângă prețuri moderate și serviciu prompt.

Cu deosebită stimă:

Joan Bálint (János)

Timișoara-Fabric. Palatul orașănesc.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusă!

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger« m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

MOBILE

cameră dormitoare, sufragerii, locuințe garnizurate, saloane, otele, cafenele, restaurante și bănci; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, plane se trimit oriunde pelângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată. Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem voiajeur pe speșele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT

Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7

(Lângă primăria centrală.)

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare, construiți de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești. Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzut cu marca de scutire »S. Maria de Maria-cell» pe cari poporul le numește »Picături de Maria-cell, pentru stomac», de 30 de ani s'au întrebuințat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, înțucirea scaunului, sârciuri de cap și de

stomac, greață, amețeală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbănare, etc. Se cumpără în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 160, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

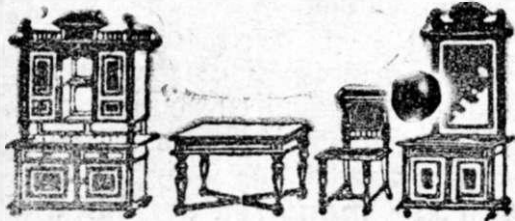
BRÁDY K farmacie la „Regele Ungariei” în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

împlar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabethg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapori

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de sta-

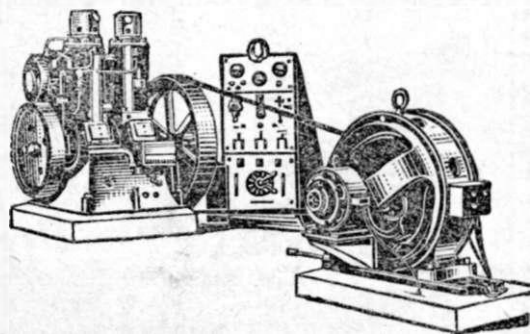

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantaj că față de orice alte clopote la turnarea unui și acelușare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fier, ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mari clopote se pot trage fără să se claiine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroane de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la cerere se trimit gratuit și porto franco.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei b ut **SWIDENSKI**

Motoare de München ptru benzilă, gaz și gaz condensat

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbina.

Auspiciile inginerilor și preliminarele de spețe le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. Armoniuri de școală dela 200 coroane în sus.

Cu distincă stimă:

T. POPOVICI,

profesor de muzică.

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7.

(Vis-à-vis de hotelul »Impăratul roman.)

Ceasornice, giuvaere, gramafone, și plăci

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani cu prețurile cele mai ieftine din întreagă țară fie chiar și pe rate, la marle depozitului

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanță de 5 ani se fac ieftin.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

— Nenumărate scrisori de recunștință. — Revinzători se caută.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-II. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație presum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștinșios

In atențiunea Doannelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50—60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două colori (doub) pentru costume, catifea etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și muffuri. Celea mai moderne stafiruri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

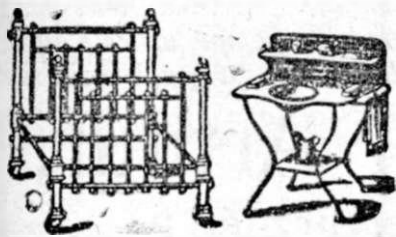
Prețuri solide!

Serviciu prompt!

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — expediție internațională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au *regulator central* și mecanism de așezat cu mână. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. —

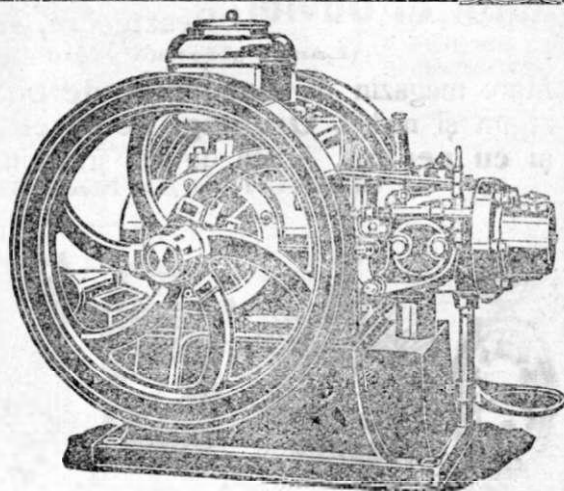
Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat,
Budapest, VI. Lázár-utca 18.
(Indărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Bartlensky János,

plaponar și tapetier.

Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on. public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Lampe pentru mine

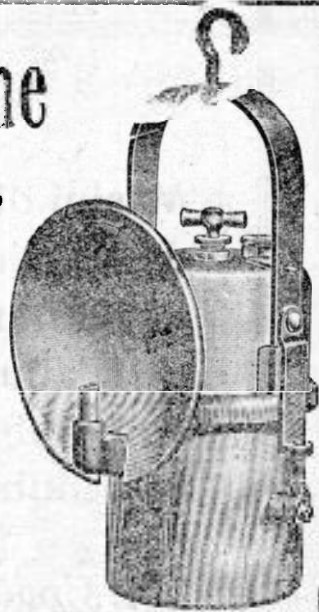
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Modele și decoruri de pălării

— de dame —

după ultima modă, cu prețuri foarte ieftine se capătă în

Bazarul de pălării

(Kalap Bazár)

Arad, strada Deák Ferenc nr. 8.

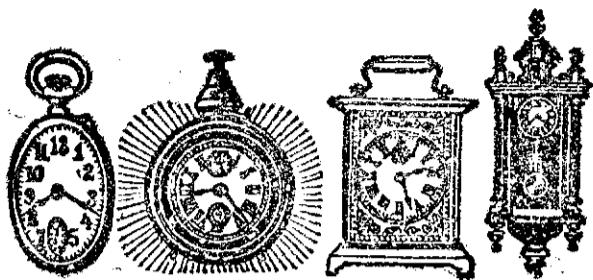
— Căptușală și decor cu 50 fileri.

Pălării de doliu se pregătesc momentan!

! Modelurile cele mai elegante din Paris se pot vedea gratis și nu obligă la cumpărat.

Carol G. Sadler, ciasornicar, giuvaergiu și optic.
Besztercze, Str. Spitalului 23
(Lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de ciasornice de buzunar, din aur, argint și nickel. Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul. Articli de aur și argint. Articli optici și ochelari de Ratenow.

Reparaturile a tofelul de articli in bransa aceasta — se efeptuesc cu conștiențiozitate și cu prețuri moderate.

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 14|_r.

Toate articolele necesare pentru economia de câmp și lucrări de fabrică.

Instrumente și mașini moderne, fabricație americană și engleză. Canale și țevi pentru conducerea apei, gazului și aburului. Oleiuri americane și rusești pentru ungerea osiilor calitatea cea mai bună. Garnituri complete pentru fabrici, ateliere, mori, iluminare electrică, transmisiune de puteri, băi, încălzire, apaducte, pompe, articole agricole. Pietri de mori, motoare și locomobile cu gaz, benzin și olei.

Walder Arthur,

Arad, Ferencz-tér 1_b

Cereți catalog!

Telefon 871.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșet — Versecz, Strada principală
(In palatul Băncii de credit din Vârșet).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu-șiruri
Satin-Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Roye
Pichet cu șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile
Măsărițe de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare crep
Ștergare-Frottier
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în colorii pentru haine, Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame, domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

GHETE „TURUL“

ELEGANTE, TRĂINICE ȘI IEFTINE.

„Turul“ fabrică de ghete, societate pe acții, Timișoara.

Depozit general: Arad, Piața Andrássy Nr. 13. (Palatul Minorităților).

Șef-conducător: **Weinberger Ede.**

În fabrică sunt aplicați 1200 lucrători.

Catalog gratuit și franco.

130 filiale în patrie și străinătate.